

Адыгеим и Лышъхъэ Краснодар краим игубернатор иэнатлэ зэрэлухьэрэм фэгъэхьыгъэ юфтхьабзэм хэлэжыагъ

**Краснодар краим и Хэбзэгъэуцу
Зэпуклэ изимычэзыу зэхэсыгъоу
тыгъуасэ Краснодар шыклуа-
гъэр краим игубернаторэу хад-
зыгъэ Вениамин Кондратьевыр
иэнатлэм зэрэлухьэрэм фэгъэ-
хьыгъагъ, Владимир Бекетовым
тхьамэтагъор ащ щызэрехьагъ.**

Адыгеим и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан лыкло куп игъусэу мы юфтхьабзэм хэлэжыагъ. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат ащ игъусагъэх.

Урысые Федерацием и Конституциерэ Краснодар краим иуствэрэ ылэ ателъэу губернаторым край филармонием тхьэрыло щышыгъ.

Апэу Вениамин Кондратьевым кыфэгъушлагъ Урысые

Федерацием и Президент и Полномочнэ лыклоу Къыблэ федеральнэ шьолпырым щылэ Владимир Устиновыр. Полномочнэ лыклом зэрэхигъэунэфыкыгъэмклэ, Пшызэ шьолпыр пэщэныгъэ дызепхьаныр пшэ-дэклъыжышхо зыпыл юфэу щыт. Хабзэм икъулыкъухэм гъэхьагъэу ашыхэрэри, яху-кыоныгъэхэри губернаторым ылэ рапхыштых.

— *Непэ краим охътэ кы-зэрыклоп къеклурэр, ащ пае джыри бэ шлэгъэн фаер. Бюджет юфхэр гъэтэрэзыгъэнхэ,*

бюджет ахъщэр нахь шлагъэ кытэу гъэфедэгъэн, экономикэм хэхъоныгъэ егъэшлыгъэным иамалхэр зехъэгъэнхэ, лэжъапклэм итынклэ чыфэм зэрэхахьорэр, юфшлэн зимылэхэм япчъагъэ зыкызызэрилатырэр дэгъэзыжыгъэн фае, — хигъэунэфыкыгъэ Владимир Устиновым.

Джащ фэдэу Вениамин Кондратьевым кыфэгъушлагъ Екатеринодарскэ, Кубанскэ митрополитэу Исидор. Ащ зэрэхигъэунэфыкыгъэмклэ, Пшызэ шьолпыр исхэм губернаторым

цыхъэ зэрэфашырэр ыкли мы иэнатлэм ащ гъэхьагъэхэр щышынхэу зэрэцыгугъхэрэр къэлэжыагъ.

Къыблэ федеральнэ шьолпырым исубъектхэм яапшээрэ иэнатлэхэр зылыгъхэм — Волгоград, Астрахань, Ростов хэхухэм, Къалмыкь Республикэм ягубернаторхэм ацлклэ ыкли еж ышъхьэклэ Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ Пшызэ шьолпыр игубернатор фэгъушлагъ. Тхьаклушынэ Аслъан зэрэхигъэунэфыкыгъэмклэ, гъунэгъу шьолпырхэм япачэхэр

кызырэфэгъушлэхэрэм нэмыклэу Вениамин Кондратьевым кызырэдарагъэштэщыри рало.

— Губернаторэу узэрэхадзы-гъэмклэ Пшызэ шьолпыр тэрэ-зэу зэрэщызеклуагъэхэм тыхьэ тель. Пшызэ шьолпыр-рэ Адыгеимрэ зэкларьпчынхэ плэкълэщтэп. Тэ зы чыгу ты-зэдытес, зы хэгъэу тыщызэ-дэпсэу, зы экономикэ зэдытилэюми хьущт. Тэ Урысыем ты-рицыфых, тыгуклэ сыдыгъуи ты-зэлэблагъ, зэныбджэгъуныгъэ-рэ зэгъурылоньгъэрэ тазыфа-гу илэу егъаши тыпсэушты. Пшызэ шьолпыррэ Адыгеимрэ азыфагу илэ зэфыщытыклэ-шлэхэр зэрэхэгъэгоу щысэшлэ-щэфэхьух. Бэшлагъэу тазыфагу илэ хьугъэ зэкъош зэфыщы-тыклэхэр зэрэлъыжъугъэкла-тэрэр кыушыхьатэу бэмышлэу Адыгеим шьущылагъ. Адыгеим-рэ Пшызэ шьолпыррэ ащы-псэхэрэм язэфыщытыклэхэр тапэкли нахьшлэу зэрэхьущт-хэм сицыхъэ тель, — кылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Ащ иджеуапэу Вениамин Кондратьевым иэнатлэкэм щы-зэшлуихынэу рыхъухьэрэ пшээр-ылэу заулэ кыгъэнэфагъ ыкли Пшызэ шьолпыр исхэм краир нахь зэтэгъэпсыхьагъэ хьуным ялахьышлэу хашыхьанэу зафи-гъэзагъ.

— *Мы залым члэхэми, къас-юрэм къедэлурэ пстэуми Пшы-зэ шьолпыр кырыклоштымклэ пшэдэклъыж зэрэхьырэр икыоу зэхашлэ сшюигъуагъ. Тицылэ-ныгъэ ишапхъэу ар зыхъуклэ, тэ ар нахь бай, нахь дахэ, нахь лъэш тшлын ыкли кыт-клэхьухьэрэ лэужхэм ащ те-тэу ар алэклэдгъэхьан тлэ-кышты. Ащ фэдэ еплъыклэу си-лэмклэ кыздешьогъаштэмэ, зэ-клэри кызырэддэхьущтым си-цыхъэ тель,* — кылуагъ Ве-ниамин Кондратьевым.

Торжественнэ юфтхьабзэм юж Краснодар краим иартист-хэм къагъэхьазырыгъэ концерт хьаклэхэм къафатыгъ.

**Адыгэ Республикэм
и Лышъхъэ
ипресс-кыулыкъу**

Сурэтхэр А. Гусевым тыри-хыгъэх.

Унэгъо ныбжыкIэхэм сертификатхэр аратыгъэх

Теуцожь районим иадминистрации ипашэу Хьачмамыкьо Азэмагъ унэгъо ныбжыкIэхэм псэупIэхэр ягъэгъотыгъэнхэм, ахэр фэтэр лы-хъухъу хэмытынхэм, зэдэтхъэжъу шыIэнхэм, ясабийхэр ягъэпIугъэнхэм лъэшэу ыналэ ты-регъэты.

Мы Iофым фэгъэзэгъэ от-делым ипэшэ чанэу Нэхэе Адамэ тхылъхъу ашкIэ ищы-кIагъэхэр шапхъэм тетэу ыгъэхъаырыхъээ, унэгъо ныб-жыкIэхэм псэупIэхэр ягъэ-гъотыгъэнхэм фэгъэхъыгъэ программэр районим шы-гъэцэкIэгъэнхэм лъэшэу дэ-лажъэх. Ащ ишыхъат ильэ-ситфым кыкIоцI мы про-граммэм кыдыхъалытагъэу унэгъо 38-мэ псэупIэхэр зэраратыгъэхэр. АпэрапшIэу ар унэгъо 25-у агъэнэфэ-гъагъ. 2014-рэ ильэсым изакъоу унэгъо 11-мэ псэу-кIэ амалэу ялэр нахъышIу ашыгъ.

— Джыри мары джырэ-благъэ унэгъуи 6-мэ псэупIэ сертификатхэр яттыгъэх, — ылауагъ Нэхэе Адамэ. — А пчъагъэри пшъэрылъэу зы-

фэдгъэуцужыгъагъэм на-хъыб. Мы лъэныкъомкIэ рес-публикэм апэрэ чIыплэр шы-тэубыты.

Сертификатхэр кызыраты-гъэхэм, ахэм аусэхэм Нэ-хэе Адамэ ташигъэгъозагъ. Пэнэжыкыуае шыщ Хьэдэ-гъэлIэ Джэнэт иунагъо нэбгы-ритф ис, сомэ мин 905-м ехъу ыуас сертификатэу рат-ыгъэм. ГутIэ Аслъани Пэнэ-жыкыуай зыщыщыр, иуна-гъокIэ нэбгырищ мэхъух. Чэ-тэо Муратэ Очэлпые щэпсэу, ащи иунагъо нэбгырищ ис. Мыхэм сертификатэу араты-гъэ пэпчъ сомэ мин 543-м ехъу ыуас. Къуаджэу Нэ-шукъуае шыщ КIыкI Светэ-рэ Пэнэжыкыуае шыпсэоу НапцIэкъо Заурырэ яуна-гъохэм нэбгырэ пIырыплI арыс, ахъщэ Iэпылэгъоу уна-

гъо пэпчъ сомэ 724-м ехъу кыфатIупшыгъэу мэхъу. Лъа-щэкъо Саныет иунагъо нэ-бгыритIу нахъыбэ исэп, ащ сертификатэу ратыгъэм со-мэ 422-рэ ыуас.

Мы унэгъо ныбжыкIэхэм псэупIэхэр ягъэгъотыгъэнхэм пстэумкIи сомэ миллиони 3-рэ мин 864-рэ пэлухъагъ. Ащ шыщэу федеральнэ бюдже-тым сомэ миллионрэ мин 313-рэ, республикэ бюдже-тым сомэ миллионрэ мин 324-рэ къахъыгъэ хъугъэ, районим илахъэу хэлъыр со-мэ миллионрэ мин 226-м ехъу.

Унэгъо ныбжыкIэу серти-фикатхэр кызыратыгъэхэм афэгъушIагъэх ыкIи зэгъурыло-хъу бэрэ зэдыщылэнхъу афе-лъэуагъэх район админист-рацием ипашэу Хьачмамыкьо Азэмагъ, народнэ депутатхэм я Совет итхъаматэу Пчыхъа-лыкъо Аюбэ, ветеранхэм я Совет ипашэу НэмытIэкъо Юрэ, программэм игъэцэкIэн фэгъэзэгъэ отделим ипашэу Нэхэе Адамэ.

НЭХЭЕ Рэмззан.

НыбжыкIэхэм апай

Краснодар краим ныбжыкIэ политикэмкIэ идепарта-мент кIэщакIо зыфэхъугъэ ныбжыкIэ Iофтхъабзэу «Прорыв» зыфиIорэм изэхэщэн Ростелекомым илахъы-шIу хишIыхъагъ.

Краим экстремальнэ спорт лъэпкъхэм зыщягъэушъомбгъугъэ-ным ар фэлорышIэ. Апэрэ Iофт-хъабзэр Анапэ шыкIуагъ.

Iофтхъабзэм хэлэжъэщт къалэ-хэм воркаутиым ыкIи паркурым фэкъулайхэм якъэгъэлъэгъонхэр ащыкIоштых. КIэухым пресс-зэ-лукIэхэр зэхашэщтых. Мы спорт лъэпкъым ныбжыкIэхэм зызы-щафагъэсэщт чIыплэхэм язэхэ-щэн фэгъэхъыгъэ Iофыгъор ащ кыщаалэтыщт.

Къалэу Краснодар трейсер-хэм якуп ипашэу Алексей Тер-новоим кызыэриIорэмкIэ, мыщ

фэдэ спорт лъэпкъым пкъышъо-лыр зыпкъ регъэты, псауныгъэр къэухъумэгъэным фэлорышIэ, ныб-жыкIэхэм яуахътэ шIуагъэ кыы-тэу агъэклонимкIэ амалышIу.

Проектым кыдыхэлъытэгъэ къэгъэлъэгъонхэр станицэу Ле-нинградскэм, Ермэлхъаблэ ыкIи Краснодар ащыкIоштых.

Ростелекомым шэнышIу фэхъу-гъэу, къэлэ мэфэкIхэм, ныбжы-кIэ проектхэм, зэхэхъэ зэфэ-шъхъафхэм язэхэщакIохэм Iэ-пылэгъу афэхъу.

(Тикорр.).

◆ ФУТБОЛ. КУПЭУ «КЪЫБЛЭР»

Пчъагъэм тегъэгугъэ

«Афыпс» Афипский — «Зэкъошныгъ» Мыекъяу-пэ — 1:1.

Юныгъом и 21-м Афипскэ шызэдешIагъэх.

«Зэкъошныгъэм» хэтэу къэлапчъэм Iэгуаор дэзыдза-гъэр Датхъужь Адам — 55.

ЕшIэгъур 0:1-у «Афыпсым» тшIуихъызэ, «Зэкъошныгъэр» ыпэкIэ илыгъ. Бысымхэм якъэ-лэлчъэIут Iэгуаор кызызэкIэ-дзэжыым, Датхъужь Адамэ те-фэзэ, къэлапчъэм дахэу дэуагъ, пчъагъэр зэфэдиз хъугъэ — 1:1.

Тикомандэ идиректор шъхъалэу Натхъо Адамэ зэрилъытэрэм-кIэ, «Зэкъошныгъэр» нахъ-псынклэу ешIэщтыгъэмэ, апэ ит-хэм ащыщэу «Афыпсым» те-клонигъэр кышIуихъын ылъэ-кIыштыгъэ.

ЕшIэгъухэр

«Биолог» — МИТОС — 0:1, «Астрахань» — «Спар-так» — 1:3, «Краснодар-2» — «Черноморец» — 5:0, «Терек-2» — «Мэщыкыу»

— 0:0, СКА — «Динамо» — 1:0, «Алания» — «Ан-гушт» — 0:0.

Юныгъом и 28-м «Зэкъошны-гъэр» «Терек-2»-м Мыекъяуапэ шыIукIэщт.

◆ ФУТБОЛ

МэфэкIыр къагъэдэхэщт

Адыгэ Республикэм футболымкIэ и Кубок фэбэнэрэ командэхэм язичъзыу ешIэгъухэр Мыекъяуапэ шызэхэ-щагъэх. ШIухъафтын шъхъалэр зыхъыщтыр чъэпы-огъум и 5-м стадионэу «Юностым» кышцынэфэщт.

«Пэнэжыкыуаер» 6:2-у «Еджэр-кыуаер» финалныкъом шытекIуи, кIэух ешIэгъум хэлэжъэнэу фи-тыныгъэ иIэ хъугъэ.

— Мыекъяуапэ икомандэу «МПК-Ошъутенэр» финалым шы-лукIэщт «Пэнэжыкыуаер», — кытыIуагъ Адыгеим футболым-кIэ и федерации итхъаматэу Ни-колай Походенкэм. — Адыгэ Республикэм имэфэкI мафэ фут-бол командэхэм язэлукIэгъу кыы-гъэдэхэщтэу сэлъытэ.

«Пэнэжыкыуаер» ипашэхэу Зеклогъу Юрэрэ Хьабэхъу Ада-мэрэ опыт ин яI, кIэух ешIэгъум якомандэ дэгъоу фагъэхъаыры. «МПК-Ошъутенэм» итренерхэу Онэунэкъо Руслъанрэ Мэзлэуко Арсенрэ Адыгеим ифутбол шIукIэ-шашIэх, гъэхъагъэ ашын яму-рад. Теклонигъэр хэт ыхъыщт-ми, ешIэгъу дахэ мэфэкIым ты-щепллыщт.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Колхоз тхъамэтагъ, лыгъэ хэлъэу хэгъэгур кыуухъумагъ

Кобл Хьамидэ Марыхъу ыкъор 1902-рэ ильэсым къуаджэу Псэйтику кышцыхъугъ, мэкъумэщы-шIэ унагъо кыхъухъагъ. Псэйтику ублэлIэ, нэ-ужым Афыпсыпэ гурыт имыкыу еджапIэхэм аще-джагъ. Краснодар ишIэныгъэ шыIтыгъэкIотагъ. Джыри кIэлэ Iэтахъоу IофшIэныр ригъэжъагъ.

1926-рэ ильэсым Псэйтику псэолпи 170-рэ фэдиз дэтыгъ, унэгъуи 154-рэ шыпсэуштыгъ. ЗэкIэмкIи нэбгырэ 694-рэ ху-штыгъэ. Хъульфыгъэ нэбгырэ 377-рэ, бзыльфыгъэ 317-рэ дэсыгъ. Амалэу ялэхэр кыда-лпытэхэ, зэфахъысыжъхэ зэ-къорыпсэум бгъодэкIынхэш, зэдэлэжъэнхэу къоджэдэсхэм зэдаштагъ. Джащ тетэу ком-мунэу «Псэйтику» зэхашэ-гъагъ, ащ унэгъо 24-рэ хэхъэ-гъагъ. Тхъаматэу ащ илагъэр Кобл Хьамид. Коммунэм апэу хэхъагъэхэм ащыщ ащ ятэу Марыхъу. Нэужым «Комму-нэр» «АртелыкIэ» зэблахъу-жыгъагъ. «Артелым» апэу хэхъагъэхэм ащыщыгъэх Шы-цIэ Аюбэ, Кобл Хьисэ, Хъушт Шыумафэ, ДзэлI Шъалихъэ, Ушъый КIышыкыо, Ахэджэго Шъалихъэ.

«Артелым» итхъамэтагъэу Кобл Хьамидэ цыф чаныгъ, иIоф хэшIыкI фыриIэу, нэбгы-рэ пэпчъ «бзэ» кыфигъо-тыштыгъ. Iоф зыщымышIэрэ уахътэм цыфхэм ренэу ахэ-тэу зыгъэгумэкIырэ упчIэхэр зэхищыштыгъэх.

Узэхэтэу улэжъэным шIуа-гъэ кызыэритырэр цыфхэм къагурыIуагъэу «Артелым» ха-хъэщтыгъэх. Зызэхашагъэр ильэс зытешIэм, ащ хэтхэм япчъагъэ фэдитIурэ ныкъорэкIэ

нахъыбэ хъугъагъэ. Чыгу гек-тар 300 алэжыштыгъ, цыф пчъагъэми фэдишкIэ хэхъо-гъагъ. 1927-рэ ильэсым рай-оним ит коммунэхэр зыща-уплээкIугъэ смотрэм Псэй-тыкуи зыхэлэжъэм, ятлонэрэ чIыплэр, хэкум шыкIогъэ смот-рэм ящэнэрэ чIыплэр къа-щыдихыгъагъ.

1930-рэ ильэсым къуаджэу Псэйтику колхоз шызэхашэ-ыкIи «ПсэйтикукIэ» ащ еджэх. Кобл Хьамидэ, Ацумыжъ Ис-хъакъ, Ацумыжъ Сэфэрбий, Батэ Аюбэ, Ахэджэго Шъа-лихъэ колхозым изэхэщэнкIэ Iофыгуабэ зэшIуахыгъ. Кол-хоз тхъаматэу Кобл Хьамидэ хадзыгъагъ. Колхозым иэконо-микэ изыкыегъэлэтын, цыфхэм ящылэкIэ-псэукIэ нахъышIум ыльэныкъокIэ зэхъокIыныгъэ-хэр фэхъунхэм апыллыгъ.

Колхозэу «Псэйтикум» изэ-хэщэн зыпшъэ илыгъэр Ацу-мыжъ Исхъакъ Шъалихъэ ыкъор ары. А лъэхъаным ащ илъэс 30 ыныбжыгъ. Парт-ячейкэм исекретарэу Кобл Хьисэ, комсомол ячейкэм исекретарэу Ацумыжъ Сэ-фэрбий агъэнафэх.

Тыркоо Хьасанэ, Борэн Хьасанэ, Бэджэщэ Былхъу колхозым икачественникы-гъэх. Ахэм зэрифэшъуашэу япшъэрылхэр агъэцэкIэщты-

гъэх. Трактористхэу Тыркоо Мыхъамодэ, Шъхъэлэхъо Юныс, Кобл Айтэч хъызмэтшIаплэм шылажъэщтыгъэх.

Колхозым губгъо бригадиш-рэ хэтэрыкIхэр зылэжырэ зы бригадэрэ илагъэх. Ильэс зэблэкIхэм бригадир Iэна-тIэр Бат Хьасанэ, Устэкъо Юсыф, Нэгъуцу Хьисэ, Ахэ-джэго Умарэ, Хъушт Къадыр, Кобл Юсыф алыгъыгъ. Ахэр зэхэщэкIо чаныгъэх.

КIышыр, лэжыгъэ гъэты-лыпIэр, мэшIогъэкIосэ купыр, къуаер зычашIырэ цехыр, былымэхъо, чэтэхъо ферма-хэр, нэмыкIхэри колхозым илагъэх, хъызмэтшIэлIэ пэ-рытхэми ясатырэ хэуцогъагъ.

1930-м кышцегъэжъагъэу 1935-рэ ильэсым нэс Кобл Хьамидэ колхозым ипэщагъ, нэужым Яблоновскэ сельпом итхъамэтагъ. 1941-рэ ильэсым Хэгъэгу зэошхор кызызежъэм, апэрэ сатырхэм ахэтэу зэуа-гъэ. Шхончэо батальоним хэ-тыгъ. Нэужым бэ темышIэу батальоним икомиссарэу агъэ-нэфэгъагъ.

Кобл Хьамидэ изэо гъогу-хэр километрэ мин пчъагъэу тичIыгу шыпхырыщыгъэх. Ро-стов хэкум, Украинэм, Бело-руссией, Прибалтикэм ащы-зэуагъ. Анахъ зэо пхъашэхэр зыщыкIогъэ Днепрэ апэу зэ-пырыкIыгъэхэм ащыщ. Вен-грием ит псэупIэу Кунагота дэжъ чэщ-мэфищэ шызэуагъэх. А заом Хьамидэ хыльэу кы-щауIагъ, чъэпыогъум и 10-м, 1944-рэ ильэсым ыпсэ ытыгъ. Къуаджэу Кунагота щагъэты-ллыжыгъ.

ХЪУШТ Щэбан.

Шапсыгъэ къоджэзэхэт-тысыплэм заом ивете-ранхэм ясоветэу щылэм итхъамат.

ДУНЭЕ ИНВЕСТИЦИОННЭ ФОРУМЫР

Хабзэ зэрэхъугъэу, я XIV-рэ Дунэе инвестиционнэ форумыр чъэпыогъу мазэм Шъачэ щыкӀошт. Адрэ илъэсхэм афэдэу Адыгеири ащ хэлэжъэшт ыкӀи лъэныкъо зэфэшхьафхэмкӀэ инвестпроектипшӀ пчъагъэ кыщигыгъэлъэгъонэу ыгъэхъазырыгъ.

Республикэр Дунэе инвестиционнэ форумым зэрэхэлэжъэштӀым, проектэу агъэхъазырыгъэхэр зыфэдэхэм, гугъапӀэу мы лофтхъабзэм рапхыхэрэм нахь игъэкӀотыгъэу къатегушылагъ АР-м экономикэ хэхъоныгъэхэмкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ иминистрэу ЛӀыхэсэ Махьмудэ.

Адыгеир джыри ХЭЛЭЖЪЭШТ

— Туризмэм, агропромышленнэ комплексым, псэолъэшынэм нахьыбэу инвестициехэр къахэлъхъагъэхэ хъуным республикэм ипашэхэм лъэшэу лоф дашӀэ, — къелуатэ ащ. — Субъектым иэкономикэ хэхъоныгъэхэр егъэшыгъэнхэм ыкӀи социальнэ лофхэр нахьыбэу зэшлохыгъэнхэм анахъэу а отраслэхэр ары фелорышӀэхэр. Инвестпроектэу Шъачэ кыщидгъэлъэгъоштхэри ахэм алъэныкъох. Мыгъэ инвестиционнэ предложенииблэу республикэм ыгъэхъазырыгъэр сомэ миллиард 31-рэ миллиони 6-рэ ауас. Ахэм ащыщэу 4-р туризмэм, 2-р псэолъэшынэм япхыгъэх ыкӀи промышленностым ылъэныкъокӀэ зы проект. Ахэм анэмыкӀэу площадкэ 51-мэ инвесторхэр къадгъэблэгъэштх.

— Инвестиционнэ предложениехэм анахъэу тара къахэлъгъэщын плъэкӀыщтыр?

— Пстэумэ апэу кыхъэгъэщымэ сшӀоигъор мыхэм экӀэми лъэшэу лоф зерадашлагъэу ыкӀи зэрэщытынхэ фаем фэдэу зэрэгъэхъазырыгъэхэр ары. ЭкӀэми зэфэдэу гугъэлӀэ инхэр къатых. Мэкъумэщ хъызмэтым епхыгъэ проектым хэ-

хъунэу, зы нэмылэми мэкъумэщым ылъэныкъокӀэ къахэфэ. Непэ къралыгъом иэкономикэ изытети, лӀкӀыб къралыгъохэм продукциер кърарамыщыжы-нэу, мыщ кыщыдагъэ-кӀыхэрэр дгъэфедэнхэм тыкыфэкӀоным ыуж тызэритыри кыдӀеплъытэхэмэ, мы отраслэр апэ ишъыхэрэм зэрашыщыр нафэ къэхъу. Къралыгъоми мыщ лӀпылӀэгъушхо кыреты, непэ а лӀпылӀэгъум кыхимыгъэхъуагъэми, зыпари кыщигыгъэкӀагъэп. АрышӀ, инвестиционнэ портфелыр дгъэхъазыры зэхъум а отраслэм лъэ-

пхырыщыгъэнхэм пае республикэм кытефэрэ пстэумкӀи инвесторхэм лӀпылӀэгъу ари-тынэу фэхъазыр.

— А лӀпылӀэгъум сыда кыдыхэлъытагъэр?

— Инвесторыр кьэблэгъа-

— Мы уахътэм ащ фэдэу банк заулэмэ зэдэгъушӀэгъухэр адэтэшых, инвестпроектхэм

Инвестиционнэ площадкэу дгъэхъазырыгъэхэм къадыхэлъытагъэх фэбӀпӀэ комплексхэр, чыгхатэхэр щыбгъэтлысынхэу участкэхэр. Ащ районхэр экӀи пӀоми хъунэу кыхиубытагъэх. Ахэм анэмыкӀэу Красногвардейскэ районым консервышӀ завод, Теуцожь районым пцэжыехъуным фэгъэзагъэу завод ащыгъэуцугъэнхэмкӀэ проектхэр Адыгеим форумым хигъэлэжъэштх.

гъэмэ, ащ заригъэтхынымкӀэ, фытыныгъэхэр кыратынхэмкӀэ, нэмыкӀ лъэныкъохэмкӀэ административнэ лофыгъоу кыфы-кыкӀыхэрэмкӀэ тыделэшт, ахэр

япхырыщынкӀэ чыфэ къатынэу зэзэгъыныгъэхэм тадыклатхэмэ тшӀоигъу. Адыгеим иинвестпортфель хэхъагъэхэм чыфэ къазэраратышт шапхъэхэр

шэу тыналэ тедгъэтыгъ. Инвестиционнэ площадкэу дгъэхъазырыгъэхэм къадыхэлъытагъэх фэбӀпӀэ комплексхэр, чыгхатэхэр щыбгъэтлысынхэу участкэхэр. Ащ районхэр экӀи пӀоми хъунэу кыхиубытагъэх. Ахэм анэмыкӀэу Красногвардейскэ

нахь макӀэ зэрэхъуштхэм тыпылӀышт, инфраструктурэу объектхэм ящыкӀагъэм игъэхъазырыни лоф дэтшӀэшт. Джащ фэдэу къралыгъо лӀпылӀэгъу агъотышт. Ащ хэхъэх транспортым, мылӀкум апае хэбзэлэхъэу атыштымкӀэ фэгъэкӀотэнхэр, лизингхэм апае атыхэрэм, чыфэу банкхэм къалахыхэрэм апае субсидиехэр. Ахэм анэмыкӀэу, сомэ миллиони 100-м ехъу ыуасэу инвестиционнэ предложениер щыӀэныгъэм щыпхырищынэу, лофшӀӀӀӀ чыплӀэ 30-м нахь мымакӀэу кытынэу амал зилэм торгхэм ахэмылажъэу бэджэндэу чыгылахъэ ыштэн ылъэкӀышт.

— Къралыгъо лӀпылӀэгъум коммерческэ банкхэр кыхэлэжъэштх?

нахь къагъэлэнлэнхэу тыфай.

— Проект анахъ инэу Адыгеим иинвестиционнэ портфель хэхъагъэхэм ягугъу къэпшыгъэмэ дэгъугъэ.

— Кошхъаблэ индустриальнэ ыкӀи Тэхъутэмыкъуае промышленнэ паркхэр ащыгъэпсыгъэнхэу проектэу дгъэхъазырыгъэхэр кыхъэгъэщыгъэхэмэ сшӀоигъу. Индустриальнэ паркым кыдыхэлъытагъэх фабэр къэзытышт электростанцие, хладокombинат, консервышӀ завод ыкӀи фэбӀпӀэ комплекс. ЯтӀонэрэ паркэу Тэхъутэмыкъоо районым щидгъэнэфагъэм промышленнэ объект зэфэшхьафхэр кыдыхэлъытагъэх, гектар 15-м ахэр тешыхъэгъэштх. Республикэмрэ федеральнэ органхэмрэ зэдэлэжыхъэхэ зы проектитӀум ящыкӀэгъэ инженернэ ыкӀи транспорт инфраструктурэхэр гъэпсыгъэхэ зэрэхъуштхэр кӀэзгъэтхымы сшӀоигъу. Теуцожь районым логистическэ гупчэ щыгъэпсыгъэнэу ащ ипроекти республикэм форумым ришӀалэхэрэм ащыш. Ащ гъэтлылӀыплӀэхэр, гъэуцылӀӀӀэ камерэшхохэр кыдыхэлъытагъэх. Мыхэм анэмыкӀэу джыри зы проект ин. КъэкӀыхэрэр зышыхъэрэ пцэжые лъэпкхэр зышахъушт завод Теуцожь районым щидгъэуцунэу инвесторхэр кьэтэгъэблагъэх. Технологии гъэнэфагъэкӀэ осетрэ лъэпкхэм ахэхэрэ пцэжыехэр зышахъуштхэ комплекс ащ кыдыхэлъытагъ. Заводым пцэжыем ихъун кыщыублагъэу ащ игъэкӀэбзэн, изэхъын нэсыжъэу шагъэцӀкӀэшт. Сомэ миллиард пчъагъэ мы проектым пӀухъащт.

— Адыгеим зэзэгъыныгъэхэр форумым ащыдишынхэу гугъапӀэ щыла?

— Зэзэгъыныгъэхэр мызэу, мытӀоу зэрашӀыдэтшӀыштхэм ло хэлъэп. Адыгэ Республикэр инвесторхэм лоф адилӀэным сыдигъокӀи фэхъазыр, Урысыем имызакъоу, лӀкӀыб къралыгъохэм кърарыкыгъэхэри кьэтэгъэблагъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Адыгэ Республикэр инвесторхэм лоф адилӀэным сыдигъокӀи фэхъазыр, Урысыем имызакъоу, лӀкӀыб къралыгъохэм кърарыкыгъэхэри кьэтэгъэблагъэх.

ушхъафыкыгъэу игугъу къэпшын плъэкӀышт. СыдигъокӀи мы отраслэм инвесторхэр нахь зылӀепещэх. Шъачэ форумым Адыгеим зэзэгъыныгъэу щадилӀыхэрэм, илъэс къэс пӀоми

районым консервышӀ завод, Теуцожь районым пцэжыехъуным фэгъэзагъэу завод ащыгъэуцугъэнхэмкӀэ проектхэр Адыгеим форумым хигъэлэжъэштх. Мыхэр щыӀэныгъэм щы-

ПСЭУПЭ-КОММУНАЛЬНЭ ХЪЫЗМЭТЫР

Ахьщэ зытыщтхэмрэ зымытыщтхэмрэ

Урысыем щыпсэурэ цыфхэм яятлонэрэ пэпчэ унэ зэхэтхэу зыщыпсэухэрэм ягъэцэкълэжыын пачауагъау ахьщэр кхыкхылы. Процент 21-м атырэр ашлэаб, процент 29-м ар кьалэкълэжэрэ ахьщэм илахьышлэу алытэ, процент 31-р сьд фэдиз ахьщи амытынэу клэтхэнхэм фэхьазырых. Гурытымклэ кьэралыггом гъэкълэжыгъэн фэе унэхэм ачае сомэ 500 — 600 мазэ кьэс аты, коммунальнэ фэлэ-фашлэхэм апэуагъахьэрэр сомэ мини 4,5-м нэсы.

Адыгеир пштэмэ, «тикоммуналкэ» ифэлэ-фашлэхэм ачае мини 3,5 — 4,5-м клэхьэ. Унэ зэхэтхэр зэрагъэцэкълэжыщт ахьщэр ахэм ачлэс цыфхэм аугъоеу зырагъэжыгъэр 2012-рэ ильэсым кышхыгъэжыгъэ, Адыгеим щыпсэухэрэр ащ зыхэлэжэхэрэр ильэс мэхьу. Фэтэр зилэ пстэуи зы квадрат метр пэпчэ сомэ 4,35-рэ аты, лифт зыхэт унэхэм ащыпсэухэрэм зэхалхьэрэр нахьыб. Хабзэм унэхэр ымыгъэцэкълэжхэу ыкли ымыгъэкълэжхэу зэрэхьугъэм цыфхэр джыри еуцоллэнхэ алыкхырэп, анахьэу зыныбж хэкълэагъэхэм ар ягукъэошху. «Тхьапша сэ згъэшлэжыщтыр?», «Сэ стыщтэп, унэр кызыфэнэжыщтым ерэт», «2043-рэ ильэсым нэс сэ сыпсэушхэ?», нэмыкл упчлэхэри ахэм кьагъэуцух.

Зы бгумклэ, афорэр тэрэз. Ильэс 80 — 90-рэ кьэзыгъэ-

шлэгъэ цыфхэм кьафэнэжыгъэ тлэкълэжыын лэфтхьабзэхэм ачае мазэ кьэс амытыи, хабзэр ащ пачае нахь тхьамыклэ хьуштэп. Ар тэ тлорэр ары. Хэтэ ар кьыдэзыллытэщтыр унашъохэр ашлэхэ зыхьуклэ?

Кьэралыггом иэкономикэ охьтэ хьылэхэр элечых. Цыфхэм унэ гъэцэкълэжыын лэфхэм ахьщэу алытэрэр кьахьылэклэ. Лэжыапклэми пенсиехэми кьахьхорэп, шхынхэр кьэлэплэ зэпытых.

Ахэр кьыдиллыты, партией «Справедливая Россия» зыфилорэм законопроект кьыгъэхьазырыгъ, ащ шлэхэу Кьэралыгго Думэм щыхэплэщтых. Ащ кьышцелэ унэхэр зэрагъэцэкълэжыщт мылькоу аугъоирэм зыныбж ильэс 80-м ехьугъэхэм кьатэфэрэ лэхьыр хамылхьэми хьунэу. Кьэбарыр зэхэзыхьгъэхэм ар ягуапэ хьугъэ, ау

законопроектым зыныбж хэкълэжэ пстэури кьызэрэхимыубытэрэр икьоу джыри кьагурыуагъэп.

Кьэралыгго Думэм псэуплэ лэфыгъохэмклэ икомитет ипашцэу Галина Хованская законопроектым шлэхэу зэрэхэплэщтхэр кьыуагъ. Ау зыныбж хэкълэжэ пстэури ащ кьызэрэхимыубытэхэрэр кьыхыгъэщыгъ. Мылькоу аугъоирэм хэм мэлэжхэн фитхэр ильэс 80 кьэзыгъэшлэагъэу, зизакъоу псаоу, ыгуоигъэ клэныр кьызыфигъэнэжыын зымылэ цыфыр ары. Ащ фэдэу ба кьэралыггом исыр, лэшлэгъу ныкьорэ хабзэм лэф фэзышлэагъэху, сабыеу ялэхэри кьызылмыплэжхэу, ахэм ялэгъухэу фэгъэкълэжхэм ахэмыфэхэрэр аплэрэхэм афэдэхэба? Урысые Федерацием и Кон-

ституции хэтхэагъ цыфхэр социальнэу кьэухьумэгъэнхэмклэ фитыныгъэ зэрэлэр, ау цыфыбэмэ афэгъэхьыгъэ лэфыгъохэм атегушылэхэ зыхьуклэ, депутатхэм ар ашломылэфэу е ащэгъушхэу кьыпшлэшлы.

Еплыкълэхэр зэтефыгъэх. Гушылэм пачае, лэфшлэнымклэ, социальнэ политикэмклэ ыкли ветеранхэм ялэфыгъохэмклэ комитетым хэтхэм ильэс 80-р башцэу, ильэс 70-рэ зыгъэшлэагъэхэми гъэцэкълэжыын лэфхэм ачае ахьщэ амытыи хьунэу алытэ. Зыныбж хэкълэагъэхэм афэдэу сабыибэ зиунагъо исхэми фэгъэкълэжыгъэхэр яфэшъуашэу зылохэрэри цылэх. Фэтэрыр кьызыфэнэжыщтым ахьщэ лэхьыр ытынэу ашлымэ зышлэтэрэххэр нэж-лужхэм ахэтых. «Атыщтмэ, зэкълэми арэт» зы-

лохэрэри макълэп. Капремонтым пачае атырэ ахьщэм кьышхыгъэ-клэнэу фаехэм лъэлэу тхыльэу агъэхьазырыгъэм шьолпыр зэфэшхьафхэм ащыпсэухэрэр клэтхэх, коммунистхэм кьызэралорэмклэ, тхылым нэбгырэ миллионитлэ фэдиз клэтхэагъэх.

Ильэс 80-м ехьугъэм пачае хэтэ ахьщэр зытыщтыр? Законопроектым кьызэралорэмклэ, ар шьолпыр пашэхэм апшэу ралхьащт. Цыфхэм кьызэрагурылорэмклэ, зэрамыгъэтхэрэм яахьщэ унэм члэххэм атегосъэгъэщт.

Сэ гьунэгъу бзылфьыгъитлэ сил. Зым ыныбж ильэс 80 хьугъахэ, ащ кьело:

— Кьыстэфэрэр стыщт. Сишхьэгъусэ дзэ кьулыкьум зэрэхэтыгъэм пачае пенсие дэгъу кьыратыщтыгъ, джы ар сэ кьысфыхьы. Сыщэлэфэ силахь стыщт.

Ятлонэрэ бзылфьыгъэм сабый илэп, ау имыльфыкьо сэкьатныгъэ илэу унэм кьыдис.

— Сэ сфэдэм ахьщэ рамыгъэтыи хьунба! Сылэмэ, мы клэлэ тхьамыклэр тыда зыдэкълэщтыр?

Упчлэхэр бэу кьэуцух. Законопроектым хаплээхэмэ, ахьщэр зытыщтхэри зымытыщтхэри кьэлэжыгъэхьыгъэ. Джырэ уахьтэм гьэнэфагъэу зэкълэри зыгъэгумэклэрэр ахьщэу аугъоирэр ежхэр зыщыфаем зэрамыгъэфедэшъурэр, цыфхэм кьын зышлэагъэу лъэхьаным хабзэм ишлэагъэ кьызэраригъэ-кьын фаер ары. Уалыхьумэ, хэкълэплэхэри кьэбгъотыщтых.

ШЪАУКЪО Аслъангуаш.

Шэпхьакълэхэм атетэу лоф ашлэ

Клэлэцыкълэу ыгыплэхэм афэгъэхьыгъэ Федеральнэ кьэралыгго шэпхьакълэхэр кьыдэзыллытэрэ хэбзэгъэуцугъэм изэгъэшлэн, изэхэфын районом ыкли администрацием ялэфышлэхэм екълэлэклэ тэрэз кьыфагъотыгъ, законом дштэу Тэхьутэмыкьое районом иклэлэцыкълэу учреждениехэм ялофшлэн зэблахьугъ. Зэкълэцыкълэу зэлукълэхэр клэщтыгъэх, лэфым куоу хэшлэклэ фызылэхэр упчлэжыгъэу ашлыщтыгъэх, лэфшлэныр езыгъэжыгъэ-кълэжыгъэ алуагъакълэщтыгъэх, клэлэплэхэм семинархэр афызэхэщтыгъэх. Клэлэу кьэплон хьумэ, упчлэ горэми джэуап рамытэу кьамыгъэнэным аналэ тырагъэтыщтыгъ.

лофтхьабзэхэу зэрэхьагъэхэм клэлэу дэгъухэр афэхьугъэх, клэлэплэхэм чанэу лэф ашлэ, гъэхьагъэхэри ялэх.

Ау лэфшлэнхэр джыри нахьышлэу зэхэжэгъэнхэмклэ пэрыохьухэр учреждение залэхэм кьафэтэдджых. Ар апэ дэдэу кьызыхэкълэрэр клэлэцыкълэу учреждениехэр районом зэрэщымыкьухэрэр, ащ кьыхэкълэклэ ыгыплэ пчъагъэхэм ащэдджэхэрэр зэрэ бэдэдэхэр, шапхьэмэ зэрэшхьадэкълэхэрэр ары. Анахь кьын хэтхэр поселкэу Яблоновскэмрэ Инэмрэ. Мыхэм цыф пчъагъэу адэсхэм ильэс кьэс ахэхьо, ау чзыум хэтэри бэ. Сабыйхэм шхьафэу лэф адашлэныр клэлэ-

плэхэм кьын дэдэ кьащэхьу.

Сыда хэкълэплэу щылэр? Бэрэ а упчлэмэ яджэуапхэм уалыхьунэу щытэп: учреждения-клэхэр, группэхэр кьызылхыгъэнхэ фае. А лэфыггом изэшлэхын район администрациер ыуж ит. лэфшлэнхэри рагъэжыагъэх. Кьуаджэу Козэт гурыт еджаплэу дэтым клэлэцыкълэу ыгыплэ кьышызэлэуахыгъэу тлэкълэу шлагъэ зылажыэрэр, ау кьуаджэм дэс сабыйхэм ар афэкьурэп. Мы ильэсым джыри сабый 30 зэрысын группэ кьызылэуахыщт. Поселкэу Яблоновскэм дэт учреждение «Солнышко» зыфилорэм кьэкълэщт ильэсым сабыи 120-рэ зычлэфэщт унэ кьыпашыхьащт. Анахь сабый цыкълэхэр зышлэыгъ группэхэр учреждениехэм кьащызылэуахых. Апэрэу ащ фэдэ группэу сабыи 20 зышлэыгъыр 2015-рэ ильэсым бэдэогуу мазэм Тэхьутэмыкьуае дэт клэлэцыкълэу ыгыплэу «Налмэсым» шагъэпсыгъ.

Икылгъэ ильэсым лэхэ тэдэу гурыт еджаплэхэу N 7-м ыкли N 8-м чыплэ щэкълэ зырыз кьащызылэуахыгъ. Учреждениехэм аштагъэхэм ильэсыщым кьышхыгъагъэу ильэсыблым нэс аныбж.

УФ-м и Президентэу В. Путиным ильэситлукълэ узэкълэбэжымэ, жьоныгуаклэм икьы-

ильэсыщым кьышхыгъагъэу ильэсыблым нэс зэкълэ чэзылхэм ахэт сабыйхэр 2016-рэ ильэсым клэлэцыкълэу ыгыплэхэм аштэнхэ фае. Унашъор гъэцэкълэжынын пачае клэлэцыкълэу гъэсэнэыгъэ куу язытыщт лэфышлэхэр агъэхьазырыхэр пшэрылэ шхьалэу щыт. лэфышлэхэр икьухэрэп, ащ кьыхэкълэклэ шлэныгъэ икьу зымылэхэр сабый учреждениехэм кьарагъэблагъэхэу мэхьу. Ахэм афэдэ шлыкълэхэм шлогъэ икьу кьахьырэп.

Икылгъэ ильэс еджэгъум еджаплэм зичлэхьэгъу мыхьугъэхэр зышлэыгъ учреждениехэм клэлэцыкълэу 3450-рэ фэдиз члэсыгъ. Мыгъэ ильэсыклэ еджэгъум анахь цыкълэхэу ильэсрэ ныкьорэ-ильэсыщ зыныбжыкхэм ягруппэхэр кьащызылэуахыщтых Инэм иучреждении 3-мэ, Тэхьутэмыкьуае изы учреждение. Зэкълэмклэ ильэсрэ ныкьорэ-ильэсыщ зыныбж сабыйхэу учреждениехэм аштэн зытефэхэу нэбгырэ 1620-рэ районом шатхыгъ.

Тапэклэ клэлэцыкълэу ыгыплэхэм сабыйхэр зэрашлэыгъыщтыгъэхэ шлыкълэ-гъэпсыклэр жы хьугъэ, непэрэ щылаклэм дштэжыэрэп. Тиухьтэ кьыхэхьухэрэ сабыйхэр, аныбжхэм емыллытыгъэу, псынклэу лэш мэхьух, чан цыкълэх. Арыш, клэлэцыкълэхэр сьд фэдэ лэфы, сьд фэдэ упчлэ афэхьазырыхэ фае. Зы щысэ закьо кьэсхьын. Нэнэжыыр шагум кьызыдэхьажым, икьорэлф цыкълэ пэгъочы, «мамэ кьысэуагъ»

ылуи гъэу ыублагъ. «Тыдэ щылаа кьыуагъэр? Сэ ар сыулыкын, сыулыкьлэн», — ылуагъ нэнэжым губжы фэдэу зишлэ. «Хьау, нэнэжэ, ууклы хьуштэп, ныо горэм инысэ зыулыкын, хьапысым чладзи, блэрэ хьантларкьорэ арагъэшхыгъагъ алуагъ», — кьэгулагъ сабыир. Нэнэжым ылонэ ышлэни ымышлэу кьызэтенагъ. Джары зэрэхьурэр, сабыим игулытэ зынэсырэр: ныри, нэнэжыыри сабыим икласэх, тлэмэ язи дэй кьехьуллэ шлоигъоп.

Тапэклэ клэлэцыкълэу ыгыплэхэм лэф ащызышлэщтыгъэхэм шлэныгъэ гьэнэфагъэ ямылэми хабзэр езыгъыщтыгъ: агъашхэщтыгъэх, агъэджэгъуштыгъэх, агъэчъыештыгъэх. лэфышлэ кьыкълэжыкхэмэ, ныхэм сабыйхэр ядэжэ ащэжыщтыгъэх.

Учреждениехэм гьэмэфэ ыкли кьымылэ зыгъэпсыфилэхэр, джэгуплэхэр ялэх, ахэр щынэгъончэу гъэпсыгъэх, гьунапкьэхэр кьэшлэхьагъэх, шагу дэхьаплэхэм лыплэахэр алу-тых, хымэ цыфхэр дагъахьэхэрэп, тыдэклэ кьагъэнэфых. Ащ фэд, видеолыплэахэр гъэуцугъэх, ухьумахэр макъэ зэрагъэгъушхэу «гумэклэ гьэмэ-кьэгъэу кнопкэхэм», мэшлогъэкълэс сигнализациехэм лэф ашлэ. Щынагъо кьэхьумэ, клэлэцыкълэхэри нахьыжхэри чыплэм ищыгъэнхэм пачае план зэхэгъэуцугъэхэр щылэх, ахэмклэ загъасэ, мэшлогъэкълэс лэмэ-псымэхэр — апэрэ лэпылэгъур — сыдигъуи агъэфедэным фэхьазырых, зэлэфшлэгъухэр зыпкэ итхэу зэрэзекълэщхэм фагъасэх.

Поселкэхэу Яблоновскэмрэ

Инэмрэ адэт клэлэцыкълэу ыгыплэхэу «Калинка», «Сказка», «Ручеек», «Дюймовочка», «Солнышко» зыфилэхэрэм ООО ЧОП «Олимп» иухьумахэр алылэх.

Спортым шлуагъэу пылпыр ашлэу, ар шлу алыгъоу, ащ пылхэу, зыфагъасэу клэлэцыкълэхэр плугъэнхэм илэфхэр район администрацием ыкли гъэсэнэыгъэм игъэлорышлэплэ янэплэгъу рагъэкълэрэп; спорт лэмэпсымэхэр кьащэх, ахэм нэлуасэ клэлэцыкълэхэр афашлэх, охьтэ гьэнэфагъэм тетэу лэфтхьабзэхэр адызэрэхьэх, зэнэжыкьухэр зэхэащэх.

Клэлэцыкълэхэм япсауныгъэ гъэпытэгъэным, алуагъэ хэхьо фэхьунымклэ кьарыу кьэзытырэ шхынхэр ягъэгъотыгъэнхэр район пашэхэм янэплэгъу рагъэкълэрэп. Икылгъэ ильэсым сабый шхынхэм сомэ миллион 36-рэ алуагъэхьагъ, мы ильэсым а пчъагъэр сомэ миллион 40 хьушхэ, бюджетми хагъэуцогъах.

Клэлэцыкълэхэм тыкьэзыуцухэрэ дунаир гъэшлэгъон кьащыхьоу гъэсэгъэнхэм, зэрагъэшлэным пышхыгъэхэу плугъэнхэм, яжабзэ хэхьоним, ящылэныгъэ щынэгъончэнымклэ шапхьэхэм арыгъозэнхэм фагъасэх. Анахь мэхьанэ зэрэтырэмэ ащыш ыгыплэхэм лэф ащызышлэхэрэм алыгъ сабыйхэр зэрыс унагъо-хэм гьусэныгъэ адырлэныр. Учреждениехэм лэфтхьабзэхэу «Сэ си Хэгъэу цыкълэу», «Теклоныгъэр кьызыдахыгъэм ильэс 70-рэ тешлагъ» зыфилэхэрэр зэхэащэх.

ХЪУШТ Шэбан.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналист.

Адыгэ тхэклошхоу Еутых Аскэр кызыхъугъэр илъэси 100 зэрэхъурэм ипэгъокI

ШукIэ сыгу къэкIыжьи...

ТхэкIо инэу Еутых Аскэр игугъу зэхэзымыхыгъэ адыгэ шыIэп сломэ сыхэукъонэп сшIошы. Ахэм ахэтых егъашI ытхыгъэм емыджагъэхэри, ау шIошI пхъэшэ пытэ итхылъхэм афэгъэхьыгъэу зилэхэри... Ари шыIэныгъэм шыщ шэн...

пенсием нэмыкI гугъапIэ зимылагъэм иджыбэ ахъщэ кырихи, ащ тылътып-лъэнэу тызэригъэкIогъагъэр.

Еджэныр кызытыухыгъэм юж илъэсыбэ теклыгъэу зэхэсхыжьи мыщ фэдэ къэбар: къэбэртэе ыкIи щэрджэс ныбжыкIэ купэу Еутыхым институтым шыригъаджэщтыгъэхэм ахэтыгъэ кIалэу зятэ зимылэжыым мазэ къэс ахъщэ Iэпылэгъу кыратыщтыгъэ. Ежъ кIалэм ар институтым ишIушлагъэу ары зэрилытэщтыгъэр. Ау купым истаростэ Еутых Аскэр имэзэ лэжыапIэу институтым кышытефэрэр къаихыти, фэныкыуагъэ зилэм ритыщтыгъэ. А старостэм илъэс пчъагъэ теклыжьигъэу къэбарыр кыжэдэкIыжьи... Адыгэ, цIыфыгъэ шэн ар — шIоу пшIэрэм игугъу умышыныр.

Илъэситфэу тызыригъэджагъэм кыкIоцI Аскэр Адыгэ хэкум шыщэу зы цIыф игугъу дэикIэ ышыгъэу зэхэтыгъэп. Аузэ, тэри еджэныр къэтыухыгъ. Iоф шысшIэнэу гъэзетэу «Социалистическэ Адыгем» (джы «Адыгэ макъэр» ары) культурэмкIэ иотдел саштагъэу сыщылажэщтыгъэ.

1990-рэ илъэсым Еутыхым ыныбжъ илъэс 75-рэ зыщыхъурэм ипэгъокIэу гъэзетым къалэу Москва сигъэкIогъагъэ зэдэгущылэгъу сикIлэгъаджэ кыдэсшIынэу. ПэшIорыгъэшъэу тхъамафэрэ телефонкIэ тызэдэгущылагъ. ЫшIошъ хууштыгъэп ежъ фэгъэхьыгъэу зэдэгущылэгъу кыхаутынэу, аужыпкъэм сикIонэу Iизын кысцитыгъ. Ыдэжъ сызэкIом, бэрэ къэбархэр эфэтIотэгъэх, ау диктофонэу зыдэсхыгъэр кысигъэштагъэп. Лъэшэу шIогъэшIэгъонэу тыхэку зэхэокIыныгъэу

щыхъухэрэм къаклэупчIэщтыгъэ. Нэужым кысылуагъ сиупчIэхэм яджэуап машинкэкIэ кыхиу-тынышъ, кысфигъэхынэу. УзшIомыкI мыхъун Iофи ащ голыгъ: зы гуцыли, зы хъарыфи зэблэтхуштэп, кытхыгъэр дгъэкIэлыштэп, тэри зыгори хэдгъэхъоштэп. Е кыхэтыутыхэштэп. А Iофыгъо мыпсынхIэр сэ спшъэ кырилъхъагъ.

Мыекъуапэ сыкъэкIожьи, сыгуи тIэклIу кIодыгъэу редактор шъхъалэу Мэрэтыкъо Рэмэзанэ дэжъ сычIэхъагъ (Тхъэм джэнэт лъапIэр кырет, цIыф дэгъоу, зэхэшыкIрэ шыпкъэ-ныгъэрэ хэлъэу шытыгъ), къэбарыр фэсIотэгъ.

Мэфэ заулэ теклыгъэу бандероль сэ сIэклIэ Еутыхым кыгъэхьыгъ. Мэрэтыкъори, ащ иапэрэ гуадзэу ХъаIэмыз Би-болэти зэдэгущылэгъу еджагъэх. ТIуми сыкъагъэгугъагъ тхыгъэм хэмылэбэнхэу... Номерыр кыхаутынэу рагъэжэфэ (ащ дэжым типографием гъэзетыр кышыхаути зыхъукIэ чэцныкъо нэс тычIэсэу бэрэ кыхэкIыштыгъэ) редакторитIури чIэклIыгъэхэп. «Шъхэихыгъэу» зыфилорэ зэдэгущылэгъур Юныгъом и 25-м, Еутыхыр илъэс 75-рэ зыщыхъурэ» мафэм, кыдэкIыгъэ гъэзетым иапэрэ нэклIубгъо кышежъэу исурэтшхуи итэу ящэнэрэ ыкIи яплэнэрэ нэклIубгъошхохэр зэ-лIуибытхэу кыхэутыгъэ хъугъагъэ. Джауштэу илъэс 20-м ехъу зигугъу амышыгъэ тхакIом игупшысэхэр тыхэгъэу ащыгъу зэхэокIыныгъэу шыкIохэрэм яхъатыркIэ кытхэхъажьи... Еутыхым а зэдэгущылэгъур кызырэхъаутыгъэр ыгъэшIэгъон икыгъ. Ау арэп сэри, еджагъэхэми агъэшIэгъуагъэр: упчIэхэм

яджэуапхэр кыритыхэ зыхъукIэ хъугъэ-шлагъэхэм, цIыфхэм ягугъу ышIын фаеу хъугъагъэ. Анахъ пхъашэу кы-фыщытыгъэхэу, зиегъашхо кы-зыгъэкIыгъэхэм ацIэхэр кы-рилуагъэхэп. Ахэм зэряджагъэр зы гуцыл: Мыстыр: Мыст Нахъыжьи, Гурытыр, НахъыкIэр. Фэягъэп ахэмэ яклалэхэм, ялахылхэм шъхъаIо арихы-нэу гуцылэкIэ. Бэрэ а зэдэгущылэгъу игугъу ашыгъ цIыфхэм, цIэ зимылэхэр къашIэнхэм пылхэу, ежъ тхакIом кымы-луагъэри кыпагъэщэжъэуи кызырэхэклIыгъэр макIэп.

Нэужым республикэр зытилэр илъэс хъугъэу, Еутых Аскэр итхылъэу ащ фэдиз бырсыр кызыпагъэкIыгъэр кыздэкIы-гъэм юж апэрэу Мыекъуапэ кырагъэблэгъэгъагъ. Ащыгъу сэ шыхъат сызфэхъугъэр мары: лIитIу — зы тхакIорэ зы шIэ-ныгъэлэжърэ зэгъусэхэу Еуты-хым кыкIэрыхъагъэх, сэлам кырахагъ ыкIи зэгорэм а-хыгъагъэм пае зэрэкIэгъожь-хэрэр кыралуагъ, афигъэгъу-нэу кьелъэгугъэх. «Ащыгъу уахътэр ащ фэдагъ» аIозэ. Аскэр тегущылыкIыгъ, мэфэклIыр дэгъоу зэрэзэхашагъэм игугъу арышыгъ нахъ, ежъхэм джэуап аритыгъэп, ау нэмыплIы ари-тыгъэп. А лышхуитIум сэ са-фэукIытэгъагъ...

НэмыкI шыси сынэгъу кы-кIэуцожьи. Культурэм, искус-ствэм илофышIэхэм Еутых Ас-кэр рагъэблагъи зэлукIэгъу дырялагъ. Ар рамыгъажьэе ежъыр кыкIэлъэгугъэ видео ыкIи сурэт зэрэтырахыр Iэмэ-псы-мэхэр зэкIэ агъэкIосэнхэу. Илъэу загъэблагъи зэлукIэгъу гъэшIэгъон шылагъ, сы-хъахышым ехъум цIыфхэр зэхэ-мыкIыжъхэу шысыгъэх, упчIэхэр кыратыгъэх, илэпэрытх поэмэу «Хъырахышъ» зыфилорэм апэ-рэу кьеджагъ. Сидэу хъалэ-мэтыни а зэлукIэгъур пленкэм тетхагъэу тIагъэмэ, ау тхэкIо-шхом ымакIи тыхъарзынэщхэм ахэлъэп.

Еутых Аскэр ицIыфшыкIэ,

игулытэ кыушыхъатэу джыри зы шысэ къэсхыи сшIоигъу: а зэлукIэу ыпэкIэ зигугъу къэс-шыгъэм зы бзылфыгъэ горэ къэтэджи, Еутыхым итхыгъэ-хэр гъэкIодыгъэнхэм анахъ зи-шыпкъэу пылтыгъэм, Мыст Гурытым фыщытыкIэу фыри-лэмкIэ кьеупчыгъ. Сэ сизакъоп, а чIыплэм тхэкIошхор зикIа-сэхэм тыпсэ тыхэлэжыгъ, хэ-кIыплэу кыфигъотыштыр зы-фэдэр тымышIэу.

Аскэр гуцылэрэу шытыгъэп. Зэрихабзэу, ынаплэхэр кыIэти, шысхэм къахэплэагъ, ыпэкIэ Iужьухэр тIэклIу кьэхъублэбл-гъэх ыкIи мытхытхэу кыри-гъэжъагъ.

— Сышъугъуалэп, ащ фэдэ шэни схэлъэу зыдэсшIэжырэп, ау зы хъулыфыгъэ сехъуап-сэу дунаим тет, ар джары (ыцIэ кырилуагъ). Ащ ишъхъэгъусэ фэдэ адыгэ бзылфыгъэ гъо-тыгъуай, зырыз зыфалохэрэм ащыщ. ТызэкIалэм яунэ ти-хъагъэу зыгорэ зыIутимыгъаль-хъэу ныбжьи тыкыыригъэкIы-жьи гъэп.

— Мытхытхэу бзылфы-гъэм ищытхэу, яклалэхэр дэгъоу зэригъэсагъэхэр, цIыфыгъэ дахэ зэрахильхъагъэр кыIотэгъэх. Ащ фэдызм ежъ Мыстым игугъу кышыгыгъэп. Ащ фэдэ чIыплэ зэжъоу зырагъэуцугъэм егъашIэм къепыигъэ цIыфым фэгъэхьыгъэу гуцылэ дэй кы-мылоу кыкIыжъын зылъэкIы-щтыгъэр ежъ закъор арыкIэ сенэгъуе. Ащ кьеушыхъаты акылышIоу, сэнауцыгъэххо хэлъэу Еутыхыр зэрэщытыгъэр.

Еутых Аскэр утегушылэныр къэзгъэкIынрэм джы игугъу къэсшIын. Къыныгъо бэдэдэ ищылэныгъэкIэ ащ зэпичыгъ. Анахъэу а къыныгъохэр зэп-хыгъагъэхэр итворчеств ары. АIоба Тхъэм шIу ыльэгъугъэ цIыфым нахъ къыныхъагъубэ регъэщэу, ыуглъэкIуным фэшI.

Зэчыишхо хэлъыгъ Аскэр. Ащ емыуцолэнхэ алъэкIрэп егъашIэм къепыигъэхэми. Апэ-рэмкIэ, гурыIогъошIоу тхэщты-гъэ, гуцылэ кызырэкIохэр ыгъэ-федэхэзэ, кыпкIэрысэу къэ-барыжъ кыпфилуатэрэм фэ-дэу. Ау анахъ шъхъалэр, зэхэ-шыкIышхо, губзыгъэныгъэ ин Алахъым кыхильхъэгъагъэх.

ЧЭНЫШХЭ

Молидхъан.

(Джыри кыкIэлъыкIошт).

Ашъыу, сысэмэркъэу

«Сэмэркъэур Тхъэм икIас», аIо бэрэ адыгэмэ. Тэри ар тиджэгъуахэп, ау уздэсэмэркъэун умыгъотмэ сьд ишIуагъ? Тигъунэгъу лыжъым илуагъэу, «сэсэ-мэркъэу Iлозэ уешъхъэбыркъаомэ сьд пшIэшт сикIал?» Олахэ ари шыпкъэм, мы лыжъхэр зэралорэм илыех, Iуых хъэм кылыфыгъэхэр. Тэ ренэу кIэла-кIэмэ тагъэмысэу, ежъхэм алуи ашIи кырагъэкIоу, тIае ягъалуи, ащиз ахэ-хъуагъэм фэдэу тягъэуб зэпыти, нэлэ-мыкI зи фаехэп. Ау ал къэузыгъэми, зыгорэм нэбгъэсынхэ фаехэ зыхъукIэ, тышъоупс ыкIи тыкIэлэ дэгъух. Ау алорэр тэрэзэу умыгъэацIи, кыуа-тыгъэ упчIэм иджэуапэу агу римы-хъэу зыгорэ яложьи, укыралухынышъ, анапэ тепхыгъэу аIонышъ, мы дуна-

им утырафыжьи нэу ежъэщтых. Сыда чыжъэу узкIэклэуштыр, зымафэ чылэм сьдэлъэдагъэу а гъунэгъу лыжъэу зыфэсIуагъэм сыкыгъэгъуцуи, «Сидрэм сынэгъэс» ылуи кысэлъэгугъ.

Сэгужажъоми, хъэйнапэ зыпшыжьи, ссцагъэ. ТэкIофэ нэс Иуан дэжъэу зыдаклорэм мэкъоу мыгъэ ыупкIагъэм идэгъугъэ тыригъэудэгугъ. КIо ыупкIа-гъэмэ, ихъалэл, зыупкIагъэм ичэмхэм аригъэшхынэу арыштын зыкIуипкIагъэри, Тхъэм кыфрегъэпшъхъап, сьд тэ ащ тIофэу хэлъыгъ? Тынэси, тыкъэуцугъ. Иуан щагум кыдэкли тыригъэблэгъагъ. Лыжъыр дахэу зэтэль мэкъу Iатэм еплъышъ, зешхыхъажьи.

— А ей, — еIо, — ты, Иуан, хо-роший человек, — еIо, урысыбзэу

ымышIэрэм гуцылэ IэшIоу хэлъыр зэкIэ тыретакъо.

Иуан псынклэу унэм ихъажьи, са-мэгон бэшэрэбым уздецэгъун горэхэ-ри кIыгъухэу кырихи къэтIысыгъ. Ышъ-хъэ кыIуиичи, стэчанищымэ арызыб-зэу къаригъэхъуагъ.

Мыдырэм ыжэрэ ыжашъорэ зэты-рилъхъэрэп: «Иуан хороший, Иуан хороший...» Иуан фэмышылэжъэу: «Да что ты, Мухамод, я такой же как все, давай выпьем», — ылуагъ. Ищытху ымылухэу стэчанищыр зэлыпытэу ди-дзагъ. ТIэклIу тыригъаши, ипластинкэ кызызэблIхъугъ.

— Иуан, ти знает зачем я к тебе переехал, Оляхи, беляхи, у меня горе большое, — ылуи кыыригъэжъагъ. Сынэ

кыбэлэу сеплпы, «сьд горя мыщ илэр?» сэлэшъ. — У меня — еIо, — сосед-скэ малчик спичка жгунтх и сенэ гугугу, сволочь такой.

— Да, — ылуагъ Иуан тIэклIу егуп-шыси, — плохо получилось, Мухамод. Но я много не дам, но полвоза, по-могу, — ылуагъ Иуан.

— Вот спасибо, вот спасибо, Иуан, я знал, что Иуан хороший парень, — ыIозэ тыкыдэкIыжьи, тыкыжъэжыгъ.

Сфэмышылэу сыщыхъагъ лыжъым, «Сидигъуа уимэкъу зыстыгъэр?» сIуи. Рилъэшъухьи, кыырилъэшъухъажьи, «Ашъыу, сысэмэркъэу, сьдми сIуагъэ нахъ, симэкъу стына, шыу». Ядэжъ тыкызэсыжъым, щагум мэкъу Iэплэ джэдэжъ чэмищи афэхъун дэлъэу кычIэклIыгъ. Ар сэ сшIэгъагъэмэ, чы-лэми сыкыдафыни.

МЭДЖЭДЖЭ Мэдин.

(Кызыкълэыкlorэр
Юныггом и 22-м
кыдэкълэыгэ номерым ит).

— Ой! Тембот! Уишпын-кэу кэолау? — кэопцлэ нэ-лушхьаппл сурэт тхыгэу ныб-жыклар столыум кылу-тэ-джаг, ныкылыфгыгэ шыпхуум пэсшэу, зэкълэми кэалэгэу, сэри лаллышхо есымыщэклэи сфэлэкыгэу гупсэ-благгэу кысфэхуугэ бзылфыггэм. Икларыклар джыри зэ сыгу кызыделэу сыфэгүшлуга, хьау, сафэгүшлуга нэбгыритлүми, зэ-шхьэгэуситлүми.

Ащ кыынэуж сызеупчыгэр, ау гээзетхэр мырэу жьэу кыи-зэрамыкыггэхэр Светланэ кыи-силуаг: «Мары, мары писымэ-зехьэм икээсыгу».

— Тембот Карагуланэвич, шьуичылэ бзылфыггэ горэ, Кул ылуаг, тыгуасэ кыпклэ-упчлэггаг...

— А-а, чылэмклар тигуунэ-гугг. Моу «Союзпечатым» ики-оск тес. Район гупчэм щэ-псэу.

— Кээслаг, кээслаг. Поч-тэм иначальник ягуащ! Она у нас большая модница!

— Ащ сыцыгуазэп, Свет-лан! Сцыггупшэжыггаг. «Уилофхэр зыуухыклар садэж кылухьаж» ылуи, кыисэлэу-ггаг. Есымыггэжыггэр тау-щтэу сыухын!

Светланэ апэрэу мырэуштэу кылуаг:

— Тэрэза, мытэрэза пложы-нэу щытэп, Тембот, а роди-тельхэр правэхэп. Кээслонэу сшлэрэп нахь ар зэрэзэхьагэ-шыкыштыр...

— Правэхэп адэ!.. Правэ-хэпыш арыба тэри тыкээзы-фэклэрэп!

— Пчэдыж кээс еджаплэм идиректори кытео, тхьамыклар гурэ шхьэрэ кыфаггэнэ-жыггэп. Измаилович ныпчэ-дыжыи кытеоггаг, «кклэ-еджаклохэр кыдэкыхэрэп» ылуаг.

— Ым, арэу олау? — сэ тлэку сыкыггэнэшхьаг.

— А Тембот Карагуланэвич, Тхьэм укыггэшлэггэм, арэу зымыухыж. Куда они денутся. Джащ фэд, тизыкуаджи лэ-шэу нервничать эшли.

— Ым, арэу олау? — сек-ретаршэ пэчх-нэщ аламэста-мым, Уналкьомэ янысэ, сы-фэразэу сыкыггэушлукыг.— Адэ сэмэркээп ныла, лэп-кыимкли дэхаггэп. Москва нэс мошгэу утхэу, сыбзэ зээгэ-шлэжынуу сыфаеп плөу, ым? Январ Касимэвичыр сьчлэмы-сэу шьуадэж зыкли кыте-уаггэба, Светлан?

— Тэ кытфитеуаггэп. Мос-ква щылэу кээплоггаг сшл-шыба?

— Арыба, Москва кыри-шыкли сэ мыщ сыкыггэклау-ггэш ары.

— Джыреклар зи щылэп. Рай-комыме адэмыгушлаггэмэ.

— Хьун арэу оломэ, ащыггум а кыизфэплоггэ модницэм дэж моу сычэни сыкээчэжышты.

Бжыхэлэп жьы нэфым сыгу кыизэбгыриггэпсыкыггэу кыи-члэклэи, джа зымафэ, ятлэр кьуладжэм кыдэтшы зэхьум, Лалыхуу ыжэ дэмыкыштыггэ оредыр сэри кыхэсыдзагг: **Заор тылуху**

кыизыдггээжырым,
Тиколхоз клас

тэ лоф щытшлэн.

Ура, комсомол!

Зыгорэм сыкызэхехымэ сьуи, сызэлпэкыжыггэ: хьэнэ-ггунэм зыпари кыридаггэп; сыгу кыизделэпэу, кыисшлудэ-

кыпэнэуи ежыаг нахь ащ — жьыум зезггэлэтыгг:

Ура, ура, ура!

Ура, комсомол!..

«Орэд шлаггор сыдым угу кыггэкыжыггэ, сиклар?» ылуи тинанэ, Куращэ, ащыггум кыи-хэгүшлукыггаг, етланэ, слэ-ггуппээ гээрет гушхогэ ныб-жыклар нэпк-пэпкэ ныбжэ хэ-клоггэмэ кьапкырыпсыжыггэ хьопсаггэу. Лалыхуу кээху-ггаггэп, заор кэежэггэклаггэ мы оредыр Бжэдыгуу кыи-зыщэжэем, етлани, «Шлаггуа, — сьуаггэ сэ сыгуклар, — ма-рыба, дэхэ дэдэу зэриггэшлэ-ггэба джи!» Ащ зэрегуггэрэ шыкклэмкли клалэм боу гухэ-хьохшо хегуатэ. А нэггэуплэ-плэггэу дэдэми сыгу кыпын-

сиклыи сэлэ шхьаеи, амал сыфэхуэрэп. Уфэхууна, пчээр кьутаггэу кычлэкли, ежэ-ежы-рэу зэхэфаггэ! Кээзггэтэ-джыжыи сэлэш, пчээи сы-кыкларэ. Спкыкхэр зэхуула-ггэхэш, клочлэггэу сыфырикьу-рэп, кыиышхо сэлэггэу. Кыи-дикыггэри сшлэрэп, Куращэ пчээи кьетхуагг...

Сыкыггэушы шлоиггэу са-шхьаггэ ит: «Шэнышлом (пчы-кьом, Азмэт, ычлэ кыиорэп) кээггэтэдэж ылуагг... районим узэрэклоштыр еслаггэш. Лэ-кэоир кыуагг...»

Гьогум тытетызэ, сшхьэ кыиыжыггэ: пчээ кьутэггэ зэхэфаггэм сыда шьула имэ-хьаныштыр?

«Беломорым» инэкыплэ цы-

ггэмклар, джары кыиыкысфэ-мылэтыжыштыггэр, ым?!»

Стхьабылпчэ кыпиути, зэ-хэсшлэпээ, сыгучлэ «кьу-кьукьу» риггалозэ ефэхыгг: «Ащ фэдэ хьун ылэкыиына? Цыфмэ тадэггүшлэнба, зэ-хьадггэшлыкыиына? Агуридгга-ломэ, зыкьашлэжыиыкли пшлэ-хэнэп. О убзэ фэдэ хьун цы-ла?! Марджэ хьужыиы!»

— Январи зи кыизэримы-лорэр? Мырэуштэу лофыр зэ-рээшлэахыггэм щыггозэн шьула? Сэ кыисфитеонэу арыггэ луаггэу кыиздишлы-ггаггэр...

— «Тишеф первый секре-тарым нартмэ яклэпсэхшоклар кыидэггүшлагг» сьуи, кыиос-луаггэба...

ЦУЕКЪО ЮНЫС

Дэггунэкъо Тембот игумэкълэплэхэр

(Романыклэм щыщ пычыггэхэр)

лэадагг: еу лоу Лалыхуу игу-пшысэ иорэд щеггэжыиыны, игумэкыггэо лэшлүми зэрилэ-клэу ауж зэрэфэ. Лэужхэри, шьэф хэлэп, зэратыжыгга-хэх ныбжыкклэмэ. Ущылэмэ, лы ухьун адэ...

Чыжэклар сыкыплэггэушты-н, сыплэмэ, Кулэ киоск пчээлүм лут. Кыисэжэ. Шышл-лүм клэрыт шыш ггэпсыгга-клэм ехьшыр. Ядэж сыклоштэу шлошын фае джи! Мытапэрэ пчэдыж зэлүклэггум нахь мы-лэшмэ, мызэггэуиы кыищи-ггакларэ щылэп. Сэри зысыухы-ижэу сшлэз, зыкуп кыизэтес-пчэагг, «Мыпчыхэ, зэрэхуэрэп слэггүмэ, сыкэкклонкли мэху».

Кыиысэггээжыиыи, члэхьа-жыггэо сыриггэфаггэп, аужып-кээрэм, пасэм Рэдэд плыхуум сыхьэджасэр шьэфэу урысып-щым кыизэрэхисэггаггэу, ошлэ-дэмышлэу сижэ риггэуытэу ыкли спсэ кыихехы плонэу Хьа-бибэ кээбар гомылу кыисхи-сагг.

— Вот тебе, бабушка, и Юрьев день, ым, Хьабиб Мы-шээостэвич! — инэу сыкыхэ-куукыггэ, синасып пчэкьоп-сыр зэрэслыггэуштыр, ары джыри сызэтэзылэжаггэр. — Ащ фэдэ алуа?!

— Сэрэп ар зылуаггэр! Кыи-салуаггэр джыри зэ кээсэлэ-жыи: телеграммэм игуггэу пшлы-жыиынуу, ащ урыггүшлэжыиынуу щытэп...

Слэпк-лэпкэмэ мэшлошхор кьаштаггэу нычэлэ сыккэлэ-тагг, нычэлэба, нефшлэггэо клэ-хэу, зэклар атакгэу бэми, макларэ Шыблэкьохьаггэп дэтыр кыи-зэкларэджаггэу ошьогум клэ-ггэкьон зызыщыфашыггэ та-кыкыггэ. Зызэлпырггээу, сыхэмычыежыиышэу арэуштэу бэрэ сыхэлгыгг. Етланэ нэф-плэу сэлэггэу сшлэшлы: папи-рос горэ кээзггэстыи сьуи, сежыаггэу. Щаггупчэр лусхыи,

пэклэ зауларэ стол кылуи тео, тео, елэ, пепплэлпкыиы, ашклэ зылуеггэнэ, «цашхэ» риггалэу сырынычыр хеггэнэ. Ыггатхьэу зэ-тло ыккудыиыгг, ащ нэужыр ары зеухыиыжыиы, хьаумэ ыгу кыизэрэсэггэрэм паемэ умы-шлэнэу:

— Райком партыр ары, — фэсакыплэзэ кылуагг. — Урыггүшлэнклэ кьаслорэп. Етла-ни кыиослоштыр ары, Тембот, мы потепление кыиыфалор-рэм зэбггэггэшэхуу хьуштэп. Шыпккэ, ащ позитивнэ зэ-хьоклыиыггэ горэхэри щылэ-ныггэм хымышлыхьэхуу сшлэрэп. Мары тичылэ Бэчкьан хьаджэу Сыбыр ращыггэу зыфалощты-ггэм ыкьомэ ащыщ чылэжыиы кыиыггээжыиыгг...

— Шыпккэ ар, Хьабиб? — сыккэпсынкыи, сытеггүшлыкыгг сэ тилоф. — Кээбар лэпсэр кытфызггашл алуи, сэри ти-бынхэр тыгуасэ кыисэлэ-луаггэгг... Тэри титэтэггэ горэ репрессировать ашыггэагг ишэуитлү иггэуэу. Амакыи, алэакии кээлуужыиыгг...

— Шыпккэ нахь, узггэп-цлэна! Мары чылэм дэс! Мэ-зэ зытлүшклэ узэклэлэбжэмэ сшлэш, сыхэмыкьорэмэ. Мыд-рэ лофыиыклар, Конституцием кыизэрилорэмкли, тэрэз Январ Касимэвичым зыфилорэр, ха-бээр тэ кьидгоуцощтэп. Зэ-рымытым сыд пае лэтишэ идггэуцон: ереджэхэба урысы-бзэпыш, кээбэртаемэ зэралоу, хьэрапыбзэми, ежымэ ямызэ-рарымэ... Арапыбзэм цыф мил-лион шьитлүрэ шьэныкьорэ-рыггүшлэу бэмышлэу тхылэ горэм кыисыджыкыгг. Тэри, адыггэхэм, тахэхьон...

«Дипломатичналоу!..»

«Цыркыш! Шыблэкьохьаггэпэ писмээзэхэ лыжэ цыкклүм зэрилощтыггэу, «прошнан-про-шнакоп!» Синэфылыпэ пчээ зэхэфаггэ, кыизэрэчлэжыиы-

Нэбэ-набэу завым сепллы:

— Апэрэу зэхэсэхы...

Етланэ... кыиригг-сырггышхор пэлуиы пчээ зэхэфаггэу сы-кыиыкларэрэм. Тлэку кээсэлэ-ты — зэхэфэжыи. Тлэку кээс-лэтыггэба сшлэз — иклары-клэу зэхэфэжыи. Пкыиыаплэм ехьшыр.

Лыыр сшхьэ кыидифыа-ггэш, гур кьекуукыи. Завэу тутыныр зышхырэм, сыпллы-зызэ, джыри нэбэ-набэу се-пллы. Тлэку-тлэкузэ сыгу кыи-зэхэхэ, сынекухэр кээушы-нэх. Ары, сабыеу кушэлэпс-хэмкларэ пытэу-пытэу зэклар-хэаггэм фэдэу сызыщэхуужыи. Хьэдэггэшхор кээсэрэлэт сшлэ, гуклод дэдэ сеггэшлы. Сипорт-фелышхо сылаби, кээсштэжыиыгг, мычыжэу сызтес пхьэнтлэку лэпсэм клэрызггэуцоггаггэр. Шхьэпцлэ-шхьэбыраупсышхоу сыккэтэджыиыгг, моу клэ-шом сыклао сшлэшлэу. Ижырэ адыггэ шыужэу хьэклэклоу кьуаггэу зыуанэ зышлэуагг-ггаггэм зэрилоггаггэу, кээс-луагг:

— Сэ сшлэштыр сэ сшлэ ... — гээзетхэр кыизэкласы-уэлэпжыи, сыблыгучлэ ез-ггэклүггэх.

— Сыд пшлэштыр? — щтэ-жыггэу кыисэупчыгг Хьа-бибэ.

— Сшлэштыр сэ сшлэ...

— Уиделаггэ кыиыжыггэ-щымэ нахьышлоу мы лофыи сэ сыхэлпээ...

— Тэрэз, Хьабиб Мышээ-стэвич, силофшлэггэу Зулфие кыизэрэсшлэггэу, Римэп, Чабэм кыиычэбггэжыаггэкли мэхьанэ илэжэп, пхырыбггэ-кыиы плэкыштыр. А Консти-туциер зэхэзыггэуцаггэр ары пачыиыхэр. Арыш, моу мыщ плэпэ кыиыкларэдзэхэ... — тхы-лэпылэр завым ыпашхьэ щыз-ггэпплагг, сеггүггуппээ. Ар зилэуужыггом апэ гу лэита-

ггэпштын, набггэу зытыриулу-бээ, ишпынкэу кыисэупчыгг:

— Мыр сыд илэуужыгг? — Етланэ кыишлаггэу, кноп-кэм телунклээ, клэщыкыгг. Светланэ кыиылэхьагг.

— Моу командировочнэр фэггэтэрээ...

Аужыпкээрашхьэм, сыккыз-фэклауаггэр зэритымыхуужэ-шьуггэмкларэ завым ежэ-ежы-рэу ылапэ кыиыкларэдзэжыиынуу зэ-рипэсыжыиыггэп, факсимилкларэ Светланэ «кыириггэггэтэрэ-зыгг!» Кээлэпчэжыиыем сы-кыдэкыжыиыггэ нэмылэу, лэблэ пытэхэмкларэ сшлэджанэ зыго-рэм кыизэпекыкыиы сшлэшлыгг: «Сыккэлпэггэураба, сэлэ, Тем-цыккы?!»

Итлүмэ ахэлэын фэе гээ-ретыр зы лэм щызэрихьыллэ-жыиыгг плонэу Азмэт ылэ джа-рэу пкыиы.

— А, ора, Азмэт...

— Сэлэггэу, сэлэггэу, Тем-цыккы.

Силофмэ язгытет сянэшыи ащ лэпылэу гу кыиытагг.

— Гьогумаф, Азмэт!..

— Сэлэггэу, сэлэггэу, Тем-цыккы. — Етлани кыиылиоты-кыиыжыиы. — Щылыч танджыр кыиыщыбггэггупшаггэп ныла?!

Тянэшыи ыкыиы кыизэре-ггээу, папиросыр зылуысымы-ггэнэн сфэлэкыиыггэп...

Сшхьэ дэфэн кьодыеу пчээр кыиысэщыи, мэкэе псы-ггэо хьалэмэт зезггэшлызэ, цыггэо цыккы плонэу, зэпысэщыи:

— Унэ-э цыиы-ыккы, унэ-э дах... — подклассым тыще-джэ зэхьум, пшысэ цыккылоу Аслэанкозы тиггэшлэггаггэр кыиысэдзэ. Кабинетым бы-сымыр зэрэчлэсыиы сехьырэ-хьышэжыиырэп шхьае, ггэшлэ-ггонба, ежэ гущыиы кыиы-ггодзыжыиырэп.

Ащыггум, пшысэм зэрэхэ-тэу, шышхьэ кьупшхьэжыиыр шьофыиы идзэжыиыггэу, укло-рэггэу илыгг. Кыиыафэр кээ-сыггэти, кьупшхьэ клочыр псэуплэ ышлы шлоиггэу, цыггор ечэллагг, зэрилэкларэ джаггэ, моу кыизэрэслаггэу. Тлэклүрэ ежагг, зыиы джэуап кыиы-жыиыггэп.

— Зыгорэ пклоцыиы исмэ кыисалу!

— ...

Члэс шьыу! Ытхьаклүмэхэр жьажэ хьуггэхэмэ, зэхимы-хырэмэ сшлэрэп нахь. Пчээ нэзыиы сшхьэ дэггэщыгг арэуштэу сыккызэрэтхьауаггэм лэпылэу: ары шьыу, мары щыс бысымыр, тизыкьуаджэ э, нэггунджэ шлүцлэшхор клэлэ, матхэ, ишпынкэе тлат. «Ыхьм, ош фэд зышломыггэш! ар, унашхоу кыиыфашыггэр, еггэ-шыккылаггэу, уемынэггүи, еггэ-шыккылаггэу, цлүт тыримыгга-шлэу, еггүгузэ еггэцаклэ», — сэр-сэрэу сызэдырггыжыиыш, пчээ кыиыиы сыщыт. Ггэшлэ-ггонэп уккызэхимыиынкыи! Ел-бэтэу еггэцаклэ — янэ ллэу кыиылыгг. Арыиы Чыназ на-хьыжэмэ апэггүшлэжыиышты-ггэп, ипало афызыщипхьот зэ-пытэу; сыдиггокыиы сэ сшлэщыггэ, лорыш, еджэныиынкыиы чан дэд.

(Джыри кыиыкларэщыт).

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Чыгу Iахъэу Адыгэ Республикэм икъралыгъо мылкы хахьэрэм ыкIи чыгу Iахъэу зыхэхьэрэ къралыгъо мылкур джyри агъэунэфыгъэу щымытым ищэнкIэ уасэр зэрагъэнэфэрэ шыкIэм фэгъэхьыгъ

Урысые Федерацием чыгумкIэ и Кодекс ия 394-рэ статья ия 2-рэ пункт ия 2-рэ подпункт ыкIи Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгум епхыгъэ зэфыщытыклэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехылагъ» зыфилоу N 86-р зытэтэу 2007-рэ илъэсым мэкъуогъум и 7-м кыдэкIыгъэм атегъэпсыхагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Чыгу Iахъэу Адыгэ Республикэм икъралыгъо мылкы хахьэрэм ыкIи чыгу Iахъэу зыхэхьэрэ къралыгъо мылкур джyри агъэунэфыгъэу щымытым ищэнкIэ уасэр зэрагъэнэфэрэ шыкIэр ухэсыгъэнэу.

2. Мы кыкIэлъыкIохэрэм кIуачIэ ямыIэжъэу лъытэгъэнэу:

1) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу «Чыгу Iахъэу Адыгэ Республикэм икъралыгъо мылкы хахьэрэм ыкIи чыгу Iахъэу зыхэхьэрэ къралыгъо мылкур джyри агъэунэфыгъэу щымытым ищэнкIэ уасэр зэрагъэнэфэрэ шыкIэм фэгъэхьыгъ» зыфилоу N 227-р зытэтэу 2012-рэ илъэсым чъэпыогъум и 22-м кыдэкIыгъэм иа 1-рэ пункт;

2) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу «Чыгу Iахъэу Адыгэ Республикэм икъралыгъо мылкы хахьэрэм ыкIи чыгу Iахъэу

зыхэхьэрэ къралыгъо мылкур джyри агъэунэфыгъэу щымытым ищэнкIэ уасэр зэрагъэнэфэрэ шыкIэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфилоу N 151-р зытэтэу 2013-рэ илъэсым бэдзэогъум и 2-м аштагъэм.

3. Официальнэу кызыхаутырэм ыуж мэфипшI зытешIэкIэ мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ипшъэрылхэр зыгъэцакIэу Наталья ШИРОКОВА

кь. Мыекъуапэ, шышъхьэлум и 10, 2015-рэ илъэс N 181

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 24-р зытэтэу «2015-рэ илъэсым унэ-коммунальнэ фэло-фашIэхэм уасэу яIэщтымкIэ республикэ шапхъэхэм яхылагъ» зыфилоу 2015-рэ илъэсым мэзаем и 16-м кыдэкIыгъэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Урысые Федерацием унэхэмкIэ и Кодекс ия 159-рэ статья ыкIи Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъоу «УнапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэмрэ ятынкIэ субсидиехэр алэкIэ-гъэхьэгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфилоу 2005-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 14-м аштагъэм атегъэпсыхагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Каби-

нет иунашъоу N 24-р зытэтэу «2015-рэ илъэсым унэ-коммунальнэ фэло-фашIэхэм уасэу яIэщтымкIэ республикэ шапхъэхэм яхылагъ» зыфилоу 2015-рэ илъэсым мэзаем и 16-м кыдэкIыгъэм мыщ фэдэ зэхьокIыныгъэ фэшIыгъэнэу:

а) гуадзэхэу N 1-р, 2-р, 3-р ыкIи 4-р кIэм тетэу къэтыгъэ хъугъэ гуадзэхэу N 1-м, 2-м, 3-м ыкIи 4-м адиштэхэу шыгъэнхэу.

2. Мы унашъом официальнэу кызыхаутырэ нэужым мэфI 10 зытешIэкIэ кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ипшъэрылхэр зыгъэцакIэу Наталья ШИРОКОВА

кь. Мыекъуапэ, шышъхьэлум и 17, 2015-рэ илъэс N 187

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 167-р зытэтэу «Гъэсэнэгъэ зэрагъэгъотыным ифитыныгъэкIэ гарантIэ тедзэхэр гъэцэкIагъэхэ хъуным пае Iофтхьабзэхэу зэрахъаштхэм яхылагъ» зыфилоу 2014-рэ илъэсым бэдзэогъум и 16-м кыдэкIыгъэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Федеральнэ законэу N 159-р зытэтэу «КIэлэцIыкIу ибэхэм ыкIи ны-тыхэр зышъхьарымытыжъхэу къэнагъэхэм социальнэ IэпыIэгъу ятыгъэнымкIэ гарантIэ тедзэхэм яхылагъ» зыфилоу 1996-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 21-м кыдэкIыгъэм ыкIи Адыгэ Республикэм и Законэу N 319-р зытэтэу «КIэлэцIыкIу ибэхэм ыкIи ны-тыхэр зышъхьарымытыжъхэу къэнагъэхэм социальнэ IэпыIэгъу ятыгъэнымкIэ гарантIэ тедзэхэм яхылагъ» зыфилоу 2005-рэ илъэсым жъоныгуакулэм и 25-м кыдэкIыгъэм адиштэным пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 167-р зытэтэу «Гъэсэнэгъэ зэрагъэгъотыным ифитыныгъэкIэ гарантIэ тедзэхэр гъэцэкIагъэ хъунхэм пае Iофтхьабзэхэу зэрахъаштхэм яхылагъ» зыфилоу 2014-рэ илъэсым бэдзэогъум

и 16-м кыдэкIыгъэм мыщ фэдэ зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

1) а 1-рэ пунктым:

а) я 2-рэ подпунктым хэт гуцылэхэу «къралыгъо аккредитацие зилэхэм» зыфилохэрэм ачIыплэкIэ гуцылэу «шъхьалэхэр» зыфилохэрэм тхыгъэнэу;

б) я 3-рэ подпунктым хэт гуцылэхэу «къралыгъо аккредитацие зилэхэм» зыфилохэрэм ачIыплэкIэ гуцылэу «шъхьалэхэр» зыфилохэрэм тхыгъэнэу;

в) я 4-рэ подпунктым хэт гуцылэхэу «къралыгъо аккредитацие зилэхэм» зыфилохэрэм ачIыплэкIэ гуцылэу «шъхьалэхэр» зыфилохэрэм тхыгъэнэу;

2) гуадзэу N 2-м иа 1-рэ пункт хэт гуцылэхэу «къралыгъо аккредитацие зилэхэм» зыфилохэрэм ачIыплэкIэ гуцылэу «шъхьалэхэр» зыфилохэрэм тхыгъэнэу;

3) гуадзэу N 3-м:

б) гуадзэу N 2-м иа 1-рэ пункт хэт гуцылэхэу

«къралыгъо аккредитацие зилэхэм» зыфилохэрэм ачIыплэкIэ гуцылэу «шъхьалэхэр» зыфилохэрэм тхыгъэнэу;

в) я 4-рэ подпунктым хэт гуцылэхэу «къралыгъо аккредитацие зилэхэм» зыфилохэрэм ачIыплэкIэ гуцылэу «шъхьалэхэр» зыфилохэрэм тхыгъэнэу;

4) а 1-рэ гуадзэм хэт гуцылэхэу «къралыгъо аккредитацие зилэхэм» зыфилохэрэм ачIыплэкIэ гуцылэу «шъхьалэхэр» зыфилохэрэм тхыгъэнэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ипшъэрылхэр зыгъэцакIэхэу Наталья ШИРОКОВА

кь. Мыекъуапэ, шышъхьэлум и 11, 2015-рэ илъэс N 182

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ и Министерствэ иунашъоу N 510-р зытэтэу «Сымэджэщым кычIэкIыжыгъэ цIыфым узыр хэзыгъэжъукырэ наркотик ыкIи психотропнэ препаратхэр плэлъэ гъэнэфагъэкIэ ыгъэфедэнхэ фитэу зэрэщытыр къэзгъэшъыпкъэжырэ тхылхэр зэрэрэтыхэрэ шыкIэр ухэсыгъэным ехылагъ» зыфилоу 2014-рэ илъэсым жъоныгуакулэм и 30-м кыдэкIыгъэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Федеральнэ законэу N 501-р зытэтэу «Наркотик ыкIи психотропнэ веществохэм яхылагъ» зыфилохэрэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфилоу 2014-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м кыдэкIыгъэм диштэу хъуным пае **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ и Министерствэ иунашъоу N 510-р зытэтэу «Сымэджэщым кычIэкIыжыгъэ цIыфым узыр хэзыгъэжъукырэ наркотик ыкIи психотропнэ препаратхэр

плэлъэ гъэнэфагъэкIэ ыгъэфедэнхэ фитэу зэрэщытыр къэзгъэшъыпкъэжырэ тхылхэр зэрэрэтыхэрэ шыкIэр ухэсыгъэным ехылагъ» зыфилоу 2014-рэ илъэсым жъоныгуакулэм и 30-м кыдэкIыгъэм гуадзэм диштэу зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу.

2. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ икъралыгъо учреждениехэм япацэхэм а шыкIэр кыдалытэнэу, медицинэм илофышIэхэу наркотик ыкIи психотропнэ веществохэр кьафизытхыкIыхэрэм

IэнатIэу агъэцакIэрэмкIэ инструкциехэм зэхьокIыныгъэхэр афашIынхэу.

3. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ иминистрэ игуадзэу Н. С. Чэужым мы унашъор гъэцэкIагъэ зэрэхъурэр ыуплъэкIунэу пшъэрыл фэшIыгъэнэу.

Министрэу МЭРЭТЫКЪО Рустем

кь. Мыекъуапэ, шышъхьэлум и 20, 2015-рэ илъэс N 781

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Социальнэ фэло-фашIэхэмкIэ гупчэхэм япшъэрылхэр зэрагъэцакIэхэрэр нахьышIу шыгъэным пае шапхъэу щылэхэм зэхьокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу щылэмрэ Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэрэ адиштэным пае **унашъо сэшIы:**

1. Социальнэ фэло-фашIэхэмкIэ гупчэхэм япшъэрылхэр зэрагъэцакIэхэрэр нахьышIу шыгъэным пае шапхъэу щылэхэм мыщ фэдэ зэхьокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэу:

1) я 5-рэ разделым иа 1-рэ абзац хэт гуцылэхэу «псынклэу зэшIуахырэ социальнэ фэло-фашIэхэр» зыфилохэрэр хэгъэкIыгъэнхэу;

2) я 8-рэ разделым хэт гуцылэхэу «псынклэу

зэшIуахырэ социальнэ фэло-фашIэхэр» зыфилохэрэр хэгъэкIыгъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэ:

1) мы унашъор Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт-рэ Адыгэ Республикэм икъралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо кьулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайт-рэ аригъэхьанэу;

2) кыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс кыдэкIырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр» зыфи-

лохэрэм алэкигъэхьанэу;

3) Урысые Федерацием ишъольырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышIаплэ мы унашъор Iэкигъэхьанэу.

3. Официальнэу кызыхаутырэ мэфэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

кь. Мыекъуапэ, шышъхьэлум и 14, 2015-рэ илъэс N 241

◆ ДАХ-м ия Х-рз ЗЭФЭС

Лъэпкъыр зэкъотмэ — лъэш

Тигъзет къызэрэхиутыгъу, Дунэ Адыгэ Хасэм ия Х-рз зэфэс Юныгъом и 18 — 20-м Налщык шыкӀуагъ. 2012 — 2015-рз ильэсхэм ДАХ-м илофшӀагъэхэм атегушылагъэх, япшъэрылхэм къапкъырыкӀыхээ, унашъоу шаштагъэхэр зэ-лъэпкъэгъухэм фэдэ афэхуштэу тэлытэ.

Израиль ит адыгэ къуаджэу Кфар-Камэ ипашэу Нэпсэу Зэчэрые нэлуасэ бэмэ афэхугъ. Лъэпкъ лобыгъохэм агъэгумэкӀыхэрэ зэ-лъэпкъэгъухэр зэрэзэлу-

МэщфэшӀу Нэдждэт, Хэкужэ Адамэ, Абыдэ Хысэ, Нэгъуцу Шамсудинэ, ХьасанэкӀо Хьамедэ, Ацумыжъ Юсыф, НэпшӀэкъуй Аминэ, Къуижъ Къэплъан, нэ-

республикэхэм мамырныгъэм игъэпытэн фэгъэхыгъэ лобыгъохэу зэрахъэхэрэм, лъэпкъым изыкӀыныгъэ зэрагъэпытэрэм, уахътэм епхыгъэхэу ДАХ-м унашъохэр кӀэу ыштэнхэ зэрэфаем, нэмыкӀхэм къатегушылагъ.

ДАХ-м ипрезидентэу СэхъурэкӀо Хьаутий изэфэхьысыжхэм къахигъэщыгъэх гъэцӀэкӀокӀо купым изэхэсыгъохэр Налщык имызакъоу, нэмыкӀ шьолъырхэм ащызэхашэхэу зэраублагъэм шӀуагъэ къызэрехьырэр, Сирием кӀыжыгъэхэм яфӀо-фашӀэхэм ягъэцӀкӀэн ДАХ-р зэрэпылыр, сомэ миллион пчӀагъэ ащ зэрэпӀуагъэхьагъэр.

Итэкъухьагъэ мэхъу

Сирием шыкӀорэ заор зылъэгъугъэхэм зэфэсым къыщыталагъэм гур зередзэ. Егъэзыгъэ хьугъэхэу, уни тахъти ямылэжъэу Сирием кӀыкӀыжыкӀхэрэм зызыдагъэзэщтыр амышӀэу бэрэ кӀыхӀкӀы, Урысыем кӀыхьажыкӀхэр къяхьылъэкӀы, ящыкӀэгъэ тхыльхэр агъэхьазырынхэ алъэкӀырӀ. ХӀкӀыплӀэ лыхьухъхэу Иорданием, Германием, Тыркуем, нэмыкӀ хэгъэгухэм мэкӀожьых.

Анахь лъапӀэр чӀанэ

Тыркуем зызыгъэзэгъэ тильэпкъэгъухэм апӀэу зэрагъашӀэрэр тыркубзэр, хэгъэгум ишэн-хабзэхэр арых. Германием, Швецием кӀогъэ адыгъэхэми джары къяхуӀлӀэрэр. НыбжыкӀэмэ адыгабзэр Швецием, Германием сыдӀуштэу ащызэрагъэшӀэцта?

— Адыгабзэр ары зэ-лъэпкъэгъухэр зэзыпхыхэрэр, ау анахь лъапӀэу тӀлӀэр чӀэтэнэ, адыгабзэр хымэ хэгъэгум шызэрагъэшӀэн тӀӀэкӀыштми тӀлӀэрӀ, — къыталагъ Сирием кӀыкӀыгъэхэм.

Бзэр — псэ. Тиadyгабзэ чӀэ-тынэмэ сыда тызэфэзыщэщтыр?

Адыгэ шъуашэм идэхагъ

Къэбэртэе-Бэ-лъкъар университетым адыгэ шъуашэмрэ адыгэхэм я МафӀэрэ афэгъэхьыгъэ мӀфӀкӀ зэхыхъэу шыкӀуагъэхэм тигуапӀэу тахэлэжъагъ. Адыгэ шъуашэм идэхагъэ къашъохэмкӀэ, шэн-хабзэхэм язехьанкӀэ ныбжыкӀэхэм гъэшӀэгъонэу къагъэлъэгъуагъ.

ДАХ-м ипрезидентэу СэхъурэкӀо Хьаутий къызэриуагъэу, адыгэ лъэпкъым ылэжыгъэр тарихьым егъашӀи хӀэкӀокӀэщтӀ, ау чӀэнэгъэ бацэ зэрэтшырэм тымгъэгумэкӀым тӀӀэкӀырӀ. ЧӀэунӀэрэр угъоижыгъуае мэхъу.

Дунаим шыцӀӀэрыӀо тхакӀоу МэщбэшӀэ Исхьакъ зэфэсым къыщыталагъэхэм тигуапӀэу тядӀлугъ. Лъэпкъым изэкъотыныгъэ зыгъэпытэхэрэм афэгъэхьыгъэщтыр къыкӀӀэлъыкӀошт зэфэхьысыжъ тхыгъэхэр.

ЕМТӀЫЛЪ Нурбий.

СурӀтхэр зэфэсым къыщытет-хыгъэх.

Рагъэжъэным ыпӀкӀэ

Къэралыгъо драмтеатрӀэу ШэуджэнцӀыкӀу Алыи ыцӀэ зыхьырэм зэфэсыр шырагъэжъэным ыпӀкӀэ лыкӀохэр, къырагъэблэгъагъэхэр чӀэхьапӀэм шызӀэулагъэх. Тыркуем, Сирием, Иорданием, Германием, Израиль, нэмыкӀ хэгъэгухэм къарыкӀыгъэхэр, Урысыем шыцхэр гушӀуагъор анӀэу кӀӀӀӀэу зӀпӀэгъокӀых. Анахъэу нӀпӀӀэгъум итхэр Сирием ис адыгъэхэр арых.

Заом имашӀо кӀыхӀкӀыгъэхэ тильэпкъэгъухэм къызэралорӀэмкӀэ, Сирием шырэхъатӀ. Цыфхэр заом ыгощыгъэх, лашӀкӀэ зӀпӀгъэуцугъэх, бырсыыр лӀкӀыб хэгъэгухэм къапкъырыкӀыгъэу алъытэ. Башкур Данэ пшъэшӀэ ишыгъ, шъхьацыр дахэу зэригъафӀ, нэгъушӀу. Адыгабзэр дӀгъоу ешӀэ.

— Тильэпкъэгъухэм къалотэщтым зэфэсым сыщӀадӀу сшӀоигъу, — еӀо Башкур Данэ. — ТхьаегъӀэспсӀух лӀпылӀэгъу къытфэхуэхэрэр.

кӀагъэхэм кӀуачӀэ къахильхъэу елътэ.

Адыгеим икӀыгъэхэ МэщбэшӀэ Исхьакъ, Шъхьэлэхъо АскӀэр,

мыкӀхэм зэфэсым мэхъанэу ратӀрэм къыхагъэщыр лъэпкъым изыкӀыныгъэ зэхыхъэр зэрэфэлажъэрэр ары.

Хабзэм икӀулыкӀушӀэхэмрэ общественнэ организациехэмрэ нахь зӀдырагъаштӀэ зӀдӀэлъӀӀхэм фӀшӀ зым зыр едӀэужыным, зэхихыным ямэхъанэ зыкӀызӀриӀэтырэр Хэкужэ Адамэ игупшысэхэм къахегъэщы.

Зэфэсыр

Къэбэртэе-Бэ-лъкъарым и Лышхъэу КӀокӀо ЮрӀэ ипсалъэ гурыӀогъошӀоу шытыгъ. Гъогу чыжъэ зэ-лъэпкъэгъухэм къакӀуи, зэфэсым зэрэщызӀэулагъэхэм Ю. КӀуакӀом осӀэ ин ритыгъ. Сирием шыцхэр лобыгъохэр гумӀкӀыгъохэу ылытагъ. МашӀом зимыӀэтыным, нэмыкӀ шьолъырхэм алъымылӀасыным фӀшӀ Урысыем илӀэшхъэтетхэм алуӀкӀэщтыр, афӀтхэщтыр.

Тарихьым, адыгабзэм, шэн-хабзэхэм язэгъэшӀэн ДАХ-р зэрӀдӀэлажъэрэм, тхыльхэр къызэрӀдигъӀэкӀыхэрэм, адыгэхэм я МафӀэ зэрагъэмӀфӀкӀырэм, зӀкӀош

**Зэхъышагъэр
ыкӀи къыдзэ-
гъӀкӀырэр:**

Адыгэ Республикэм лъэпкъ лобхэмкӀэ, лӀкӀыб къэралхэм ащыпсӀурэ тильэпкъэгъухэм адырӀӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр: ур. КрестьянскӀэр, 236

**Редакциер
зӀдӀэшӀлӀэр:**

385000,
къ. МыекъуапӀэ,
ур. ПервомайскӀэр,
197.

Телефонхэр:

приемнӀэр:
52-16-79,

редактор шъхьаӀэм
иапӀэрэ гуадзӀэр:

52-49-44,

редактор гуадзӀэр-
пшъӀэдӀкӀыжъ зы-
хьырӀ секретары:

52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын лобхэмкӀэ,
телерадиокъэтын-
хэмкӀэ ыкӀи зӀлӀы-
лӀсыкӀэ амалхэмкӀэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чӀыплӀэ гъӀоры-
шӀаплӀ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. МыекъуапӀэ,
ур. ПионерскӀэр,
268

**ЗӀкӀэмкӀи
пчӀагъэр**

3250
Индексхэр
52161
52162
Зак. 899

Хэутыным
узшыкӀӀэтхэнэу шыт
уахътӀэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкӀӀэтхэгъэхэ
уахътӀэр
Сыхъатыр 18.00

**Редактор
шъхьаӀэр
ДӀрбз Тимур**

Редактор шъхьаӀэм
иапӀэрэ гуадзӀэр

**МэщӀӀэкӀо
Саид**

Редактор шъхьаӀэм
игуадзӀэр —
пшъӀэдӀкӀыжъ
зыхьырӀ
секретары
Хьурмэ Хьусен